

Handelingen

13-14-15-16

17-18-19-20-21

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1981-1982

Vergaderingen van juni 1982

DRINGENDE VRAAG EN MONDELINGE VRAGEN
TAALGEBRUIK BESTUURSZAKEN
BESCHERMING ROEREND CULTUREEL PATRIMONIUM
MEDISCHE BEGELEIDING WIELERWEDSTRIJDEN
ENERGIEDEBAT — STANDPUNT VLAAMSE EXECUTIEVE
WERKINGSBEGROTINGEN VLAAMSE RAAD
BRT-STATUUT
SOCIAAL GRONDBELEID
INTERPELLATIES
MIDDELENBEGROTING 1982
UITGAVENBEGROTING 1982
CULTUREEL CENTRUM NEDERLAND
CULTURELE AKKOORDEN
PHILHARMONIE
STEENKOOLONTGINNING
BELANGENCONFLICTTAALGEBRUIK SOCIALE BETREKKINGEN
KERNWAPENVRIJ MAKEN VLAAMS GRONDGEBIED

Inhoud

Nr. 13

14 juni 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 365

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 365

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 365

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 365

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 366

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 366

Nota

Indiening en verwijzing, blz. 366

Verslagen

Indiening, blz. 366

Jaarverslag

Indiening, blz. 366

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Indiening, blz. 366

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 367

Rouwhulde, blz. 367

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van mevrouw M. Smet tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de voorstellen en de beslissing van de Vlaamse Executieve in verband met het bedrijf Nobels-Pelman te Sint-Niklaas, blz. 367

Regeling van de werkzaamheden, blz. 368

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de beveiliging, de restauratie en de bestemming van het domein Ravelsberg te Deurne, blz. 368

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de behandeling en openbaarmaking van bouwaanvragen, blz. 368

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de financiële moeilijkheden bij buurt- en opbouwwerkinstellingen wegens het uitblijven van subsidies, blz. 369

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over zijn optreden bij de voorstelling van het boek „Het einde van het BRT-

monopolie” aan de pers en de betekenis die daaraan moet worden gehecht, blz. 370

Vraag van de heer L. De Grève tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, over de vermindering van het aantal ziekenhuisbedden en het uitwerken van alternatieve verzorgingsformules, blz. 371

Vraag van de heer A. Deneir tot de heer J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting, over de trage afwerking van dossiers betreffende aanvragen tot het bekomen van een verwervingspremie, blz. 372

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de NCC-campagne ter bevordering van het Nederlandstalig onderwijs te Brussel, blz. 372

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over bouwwerken zonder vergunning in de ruilverkaveling Ternat-Bodegem en de verantwoordelijkheid van de Nationale Landmaatschappij ter zake, blz. 373

Vraag van de heer J. Valkeniers tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de financiële toestand en de subsidiëring van de medisch-pedagogische instellingen, blz. 374

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Gemeenschap, Gemeenschapsminister van cultuur, over de bescherming als dorpsgezicht van de Voordries te Gentbrugge, blz. 374

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de zand- en grindontginning in het Bos van Aa te Zemst, blz. 375

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over een eventuele intrekking of wijziging van de jachtwet, blz. 376

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de omvorming van het agrarisch gebied Puihoek te Ekeren tot reservewoongebied met landelijk karakter, blz. 377

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de uitvoering van de ruilverkaveling te Meer, blz. 378

Vraag van de heer F. Geyselings tot de

heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de bescherming van de kleiputten van Tielrode, blz. 378

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs over het storten van afval in de Rupelstreek, blz. 379

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de reukhinder ten gevolge van de verwerking van methyl-mercaptopaan door de NV Sluys te Boechout, blz. 380

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de bevuiling van het natuurgebied De Roos te Veerle, blz. 380

Vraag van de heer J. Caudron tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over lichamelijke opvoeding voor en sportbeoefening door jongeren, blz. 381

Vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de financiële toestand en de subsidiëring van het Hendrik Consciencehuis te Brussel, blz. 382

Vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over onverantwoorde lozingen en stortingen te Teralfene, blz. 383

Vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de wijze van aankoop en onteigening van landbouwgrond in een agrarisch gebied te Zemst, blz. 383

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de vervuiling van de Kalverbeek door het slachthuis te Putte, blz. 383

Vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de in uitzicht gestelde bescherming van de dorpskom van Ifterbeek, blz. 384

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over het illegaal storten van giftige afval in de Kempen, blz. 385

Vraag van de heer T. Kelchtermans tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur over het in uitzicht gesteld ontwerp-crisisbesluit inzake het

openbaar bibliotheekwerk, blz. 386

Vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de mogelijke benadeling van Vlaamse afgestudeerden, blz. 386

Regeling van de werkzaamheden, blz. 387

Nr. 14

15 juni 1982
Morgenvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 389

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 389

Voorstel van decreet van de heer R. Maes c.s. houdende wijziging van artikel 49 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken
- 22 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 389

Sprekers : de heren A. Deneir, verslaggever, H. Vanderpoorten, M. Galle, Gemeenschapsminister van ondergeschikte besturen en gesubsidieerde werken, A. De Beul, J. Van Elewycyk

Artikelsgewijze bespreking, blz. 391

Voorstel van decreet van de heer A. De Beul houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium in privé- en overheidsbezit
- 23 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 391

Sprekers : de heren A. Bourgeois, verslaggever, E. Desutter, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren J. Van Elewycyk, A. De Beul, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Artikelsgewijze bespreking, blz. 397

Spreker : de heer G. Verhaegen

Motie van orde

Voorstel tot het verlenen van voorrang, blz. 403

Spreker : de heer J. Van Elewycyk

Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant c.s. houdende wijziging van het koninklijk besluit van 21 augustus 1967 tot reglementering van de wielervedstrijden en van de veldritten, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 6 februari 1970 en 14 februari 1974
- 52 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2 + Erratum

Algemene bespreking, blz. 403

Sprekers : de heren O. Van den Broeck, verslaggever, A. Diegenant, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid

Artikelsgewijze bespreking, blz. 406

Regeling van de werkzaamheden, blz. 406

Nr. 15

15 juni 1982
Middagvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 407

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 407

Mondelinge vraag (R.v.O. art. 66)
Indiening, blz. 407

Interpellatie (R.v.O. art. 67)
Indiening, blz. 407

Mededeling van de Voorzitter
Commissiebijeenroepingen, blz. 407

Nota - Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Interpellatie (R.v.O. art. 67) van de heer N. De Batselier tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het overleg met de Gewesten inzake het energiedebat

Bespreking, blz. 408

Sprekers : de heren J. Dupré, verslaggever, W. Desaeeyere, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, N. De Batselier, A. Denys, E. Desutter

Voorstel van resolutie betreffende het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 113 (1981-1982)-Nr. 1

indiening en voorstel tot spoedbehandeling, blz. 427

Nota - Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Bespreking (Voortzetting), blz. 427

Sprekers : de heren W. Claes, M. Capoen, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren C. Moors, R. Windels, mevrouw J. De Loore-Raeymaekers, de heren L. Dierickx, L. Dhoore

Regeling van de werkzaamheden, blz. 435

Nr. 16

16 juni 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 437

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 437

Nota - Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Bespreking (Voortzetting), blz. 437

Sprekers : de heren G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, W. Desaeeyere, N. De Batselier

Voorstel van resolutie betreffende het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 113 (1981-1982)-Nr. 1

Bespreking, blz. 445

Sprekers : de heren G. Verhaegen, W. Desaeeyere, N. De Batselier, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en tewerkstelling, L. De Grève, C. Moors

Werkingsbegroting van de Raad

Rekening van de Raad voor het begrotingsjaar 1980
Begroting van de Raad voor het begrotingsjaar 1981

Bespreking en aanneming, blz. 449

Sprekers : mevrouw C. Smitt, verslaggever, de heren W. Kuijpers, H. Vanderpoorten, F. Grootjans, J. De Serrano, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, mevrouw M. Smet

Regeling van de werkzaamheden, blz. 452

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer W. Kuijpers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de schooluitzendingen bij de BRT, blz. 452

Sprekers : de heren W. Kuijpers, H. Vanderpoorten, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Indiening van moties, blz. 457

Voorstel van decreet van de heer T. Delahaye houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen

Voorstel van decreet van de heer O. Van Ooteghem houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen

Voorstel tot verdaging, blz. 457
Sprekers : de heren J. Van Elewyc, 1. Van Belle, T. Delahaye, L. Dierickx, O. Van Ooteghem, W. Seeuws, G. Verhaegen, L. De Grève, K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Voorstel van decreet van de heer J. De Serrano houdende maatregelen voor een sociaal grondbeleid
- 29 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemming, blz. 459
Hoofdelijke stemming, blz. 460

Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant C.S. houdende wijziging van het koninklijk besluit van 21 augustus 1967 tot reglementering van de wielervedstrijden en van de veldritten gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 8 februari 1970 en 14 februari 1974
- 52 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2 + Erratum

Hoofdelijke stemming, blz. 462

Voorstel van decreet van de heer R. Maes C.S. houdende wijziging van artikel 49 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken
- 22 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 463

Sprekers : de heren R. Maes, J. Van Elewyc, F. Baert, H. Vanderpoorten, J. Valkeniers, F. Vermeiren, H. Weckx

Voorstel van decreet van de heer A. De Beul houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium
- 23 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Verwijzing naar commissie, blz. 466
Sprekers : de heren J. Van Elewyc, 1. Van Belle, G. Verhaegen, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Nota - Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Aangehouden stemmen, blz. 467
Sprekers : de heren W. Desaeys, J. Van Elewyc, N. De Batselier, P. Van Grembergen, L. Dierickx, G. Temmerman

Voorstel van resolutie van de heren G. Verhaegen en L. De Grève betreffende het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 113 (1981-1982)-Nr. 1

Aangehouden stemming, blz. 477
Spreker : de heer C. Moors

Hoofdelijke stemming, blz. 478
Spreker : de heer N. De Batselier

Moties tot besluit van de interpellatie van

de heer W. Kuijpers tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de toestand van de afvalverwerking in het algemeen en de Vlaamse Afvalmaatschappij in het bijzonder, meer bepaald ten opzichte van sommige bedrijven en projecten

Hoofdelijke stemming, blz. 479
Spreker : de heer W. Kuijpers

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over het saneren van beken en rivieren en meer bepaald de verbredingswerken aan de Molenbeek te Geraardsbergen en de gevolgen hiervan op de biotoop, blz. 480

Sprekers : de heren F. Geyselings, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud

Interpellatie van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over het onverantwoord storten van afval in een zandgroeve te **Riemst**, blz. 483

Sprekers : de heren F. Geyselings, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs

Interpellatie van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over bodembesmetting met Telone te Waregem en de hinderlijke gevolgen daarvan voor de omwonenden, blz. 486

Sprekers : de heren F. Geyselings, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs

Interpellatie van de heer D. Vervae tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, en de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over het vanuit ecologisch standpunt onverantwoord inplanten van een breekwerf te Pepingen, blz. 489

Sprekers : de heren D. Vervae, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud

Regeling van de werkzaamheden, blz. 492

Nr. 17 28 juni 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 493

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 493

Ontwerpen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 493

Begrotingsstuk
Indiening en verwijzing, blz. 494

Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 494

Voorstel van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 494

Verslagen
Indiening, blz. 494

Motie
Indiening, blz. 494

Jaarverslag
Indiening, blz. 495

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)
Indiening, blz. 495

Onderzoek naar de taalgroep, blz. 495

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer E. Desutter tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de herwaardering van het zeevisserijondenvijs, blz. 495

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, over de maatregelen inzake TBC-opsporing en borstkankeronderzoek, blz. 495

Vraag van de heer W. Kuijpers tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de werkingstoelagen voor de speciale openbare bibliotheken, blz. 496

Voorstel van decreet van de heer T. Delahaye houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen
- 89 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Voorstel van decreet van de heer O. Van Ooteghem houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen
- 97 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 496
Sprekers : de heren A. Bourgeois, verslaggever, T. Delahaye, O. Van Ooteghem, W. Seeuws, E. Beysen, G. Verhaegen, L. Dierickx, A. De Beul, K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Artikelsgewijze bespreking, blz. 505
Sprekers : de heren A. Diegenant, A. De Beul, T. Delahaye, L. Dierickx, G. Verhaegen, K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

schapsminister van cultuur

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 509
Sprekers : de heren K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, H. Suykerbuyk, J. Van Elewuyck

Vragen (R.v.O. art. 66) (Voortzetting)

Vraag van de heer W. Kuijpers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de werkingstoelagen voor de speciale openbare bibliotheken, blz. 5 10

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982

- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982

- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkringing van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Interpellatie van de heer V. Vanderheyden tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van de NV VTR te Machelen

Algemene bespreking, blz. 511

Sprekers : de heren H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting, F. Vermeiren, verslaggever, G. Verhaegen, J. Van Elewuyck, L. De Grève, R. Maes, I. Van Belle, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Economie en werkgelegenheid, blz. 533

Sprekers : de heren V. Vanderheyden, G. Cardoen, D. Vervae, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, V. Anciaux

Regeling van de werkzaamheden, blz. 539

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 541

Voorstel tot wijziging van het reglement

Indiening en verwijzing, blz. 541

Vraag (R.v.O. art. 66) van de heer E. Desutter tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de herwaardering van het zeevisserijonderwijs, blz. 541

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982

- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982

- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkringing van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Interpellatie van de heer V. Vanderheyden tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van de NV VTR te Machelen

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie en werkgelegenheid (Voortzetting), blz. 542

Sprekers : de heren F. Willockx, E. Desutter

Ondergeschikte besturen en gesubsidieerde werken, blz. 547

Sprekers : de heren G. Cardoen, E. Vankeirsbilck, E. Desutter

Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, blz. 552

Sprekers : de heer G. Anthuenis, mevrouw M. Smet, de heren J. De Serrano, F. Verberckmoes, mevrouw J. De Loore-Raeymaekers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 559

Nr. 19

29 juni 1982
Middagvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 561

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 561

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982

- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982

- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4

- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellatie (R.v.O. art. 67,9) van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkringing van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Algemene bespreking (Voortzetting) Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud (Voortzetting), blz. 561

Sprekers : de heren B. Cools, P. Akermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, H. Vanderpoorten, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heren D. Vervae, P. Mathys, mevrouw M. Smet

Huisvesting, blz. 568

Sprekers : de heren A. Denys, verslaggever, A. Coppieters, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting, E. Flamant, H. De Loor, J. Van Boxelaer, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren M. Olivier, C. Marchand, T. Kelchtermans

Leefmilieu en waterbeleid, blz. 587

Sprekers : de heren C. Marchand, verslaggever, L. Vanvelthoven

Onderwijs, blz. 590

Sprekers : de heren M. Heughebaert, W. Kuijpers, C. Marchand, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, P. Van Grembergen, V. Anciaux

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 605

Sprekers : de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982

- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982

- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4

- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellatie (R.v.O. art. 67,9) van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkringing van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Algemene bespreking (Voortzetting)

Nr. 18

29 juni 1982
Morgenvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 541

Buitenlands beleid, blz. 606
Sprekers : de heren C. De Cooman, verslaggever, P. Van Grembergen

Culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming, blz. 610
Sprekers : de heren J. Gabriels, D. Vervaeet, K Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, C. Moors, E. Beysen, W. Seeuws, A. De Beul, E. Desutter, R. Declercq, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren V. Anciaux, H. Weckx, A. Diegenant, J. Caudron

Bijstand aan personen, blz. 636
Sprekers : de heren G. Anthuenis, J. Somers, V. Anciaux, J. Valkeniers, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg

Gezondheidsbeleid, blz. 642
Sprekers : mevrouw C. Boeraev-Derycke, de heren G. Anthuenis, R. Vannieuwenhuyze, W. Peeters, H. De Loor, V. Anciaux, E. De Groot, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, J. Valkeniers, A. Diegenant

Regeling van de werkzaamheden, blz. 654

Nr. 20 **30 juni 1982**
Morgenvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 655

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 655

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982
- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982
- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 655

Sprekers : de heren G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, M. Galle, Gemeenschapsminister van ondergeschikte besturen en gesubsidieerde werken, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Exe-

cutieve, Gemeenschapsminister van cultuur, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid

Regeling van de werkzaamheden, blz. 676

Bijlage

Antwoorden van de heer K Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, op specifieke tijdens het begrotingsdebat gestelde vragen, blz. 677

Nr. 21 **30 juni 1982**
Middagvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 691

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 691

Verslagen

Indiening, blz. 691

Motie van orde

Voorstel tot wijziging in de orde van de werkzaamheden, blz. 691

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, H. Vanderpoorten, L. De Grève, A. De Beul, H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982
- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 693

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982
- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 694

Sprekers : de heren G. Temmerman, M. Galle, Gemeenschapsminister van ondergeschikte besturen en gesubsidieerde werken, P. Matthys, J. De Serrano, H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Cultureel Centrum van de Vlaam-

se Gemeenschap in Nederland
- 118 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Voorstel van decreet van de heer A. De Beul houdende oprichting van een Cultureel Centrum van de Vlaamse Gemeenschap in Nederland
- 88 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 706

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, verslaggever, W. Seeuws, O. Van Ooteghem, K Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Artikelsgewijze bespreking, blz. 709

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Samenwerkingsakkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Volksrepubliek China, ondertekend te Brussel op 9 december 1980
- 119 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Korea, ondertekend te Brussel op 21 maart 1980
- 120 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake culturele samenwerking tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Syrische Arabische Republiek, ondertekend te Brussel op 15 juli 1980
- 121 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Duitse Democratische Republiek, ondertekend te Berlijn op 14 september 1979
- 122 (1981-1982)-Nr.1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Ierland, ondertekend te Dublin op 8 juli 1980
- 123 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Republiek Finland, ondertekend te Brussel op 19 juni 1979
- 124 (1981-1982)-Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 711
Spreker : de heer H. Suykerbuyk

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Samenwerkingsakkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Volksrepubliek China, ondertekend te Brussel op 9 december 1980
- 119 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 711

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de

Regering van de Republiek Korea, ondertekend te Brussel op 21 maart 1980
- 120 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 7 11

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake culturele samenwerking tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Syrische Arabische Republiek, ondertekend te Brussel op 15 juli 1980
- 121 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 712

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Duitse Democratische Republiek, ondertekend te Berlijn op 14 september 1979
- 122 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 7 12

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Ierland, ondertekend te Dublin op 8 juli 1980
- 123 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 712

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Republiek Finland, ondertekend te Brussel op 19 juni 1979
- 124 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 7 12

Ontwerp van decreet houdende subsidiëring voor 1982 van „De Philharmonie”
- 117 (1981-1982)-Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 7 13

Sprekers : de heren E. Beysen, verslaggever, O. Van Ooteghem, mevrouw L. Detiège, de heren K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, H. Vanderpoorten

Artikelsgewijze bespreking, blz. 715

Voorstel van decreet van de heer L. Dhoore c.s. houdende wijziging van de bij koninklijk besluit van 15 september 1919 gecoördineerde wetten op de mijnen, groeven en graverijen, zoals onder meer gewijzigd bij de wet van 24 januari 1958 betreffende de concessiemogelijkheid der Kempense kolenreserves
- 101 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 7 16

Sprekers : de heren J. Ansoms, verslaggever, J. Gabriëls, O. Van Ooteghem, L. Dhoore, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Artikelsgewijze bespreking, blz. 718

Regeling van de werkzaamheden, blz. 720

Motie voorgesteld door de Vlaamse Executieve betreffende een belangenconflict
- 126 (1981-1982)-Nr. 1

Bespreking, blz. 720

Spreker : de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Hoofdelijke stemming, blz. 720

Voorstel van resolutie van de heer J. Van Elewycq c.s. betreffende het kernwapenvrij maken van het Vlaamse grondgebied
- 110 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 72 1

Sprekers : de heren G. Temmerman, verslaggever, H. Van Wambeke, J. Van Elewycq, H. Vanderpoorten, L. De Grève, P. Van Grembergen, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren T. Delahaye, F. Vermeiren, O. Van Ooteghem, G. Verhaegen, A. Denys, F. Baert, J. Valkeniers, J. Gabriëls

Werkingsbegroting van de Raad

Rekening van de Raad voor het begrotingsjaar 1981
Begroting van de Raad voor het begrotingsjaar 1982

Bespreking en aanneming, blz. 729

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982
- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Aangehouden stemmen, blz. 729

Hoofdelijke stemming, blz. 729

Sprekers : de heren J. Van Elewycq, T. Delahaye, R. Maes

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982
- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Aangehouden stemmen, blz. 73 1

Sprekers : de heren J. Gabriëls, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, H. De Loor

Hoofdelijke stemming, blz. 733

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Cultureel Centrum van de Vlaamse Gemeenschap in Nederland
- 118 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 734

Spreker : de heer W. Seeuws

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Samenwerkingsakkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Volksrepubliek China, ondertekend te Brussel op 9 december 1980

- 119 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Korea, ondertekend te Brussel op 21 maart 1980
- 120 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake culturele samenwerking tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Syrische Arabische Republiek, ondertekend te Brussel op 15 juli 1980
- 121 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Duitse Democratische Republiek, ondertekend te Berlijn op 14 september 1979
- 122 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Ierland, ondertekend te Dublin op 8 juli 1980
- 123 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Republiek Finland, ondertekend te Brussel op 19 juni 1979
- 124 (1981-1982)-Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 735

Ontwerp van decreet houdende subsidiëring voor 1982 van „De Philharmonie”
- 117 (1981-1982)-Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 736

Voorstel van decreet van de heer T. Delahaye houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen
- 89 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 737

Sprekers : de heren W. Seeuws, E. Beysen

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer W. Kuijpers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de schooluitzendingen bij de BRT

Hoofdelijke stemming, blz. 738

Voorstel van decreet van de heer L. Dhoore c.s. houdende wijziging van de bij koninklijk besluit van 15 september 1919 gecoörd-

dineerde wetten op de mijnen, groeven en graverijen, zoals onder meer gewijzigd bij de wet van 24 januari 1958 betreffende de concessiemogelijkheid der Kempense kolenreserves

- 101 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmingen, blz. 739

Hoofdelijke stemming, blz. 739

Voorstel van resolutie van de heer J. Van Elewyck C.S. betreffende het kernwapenvrij maken van het Vlaamse grondgebied - 110 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Aangehouden stemming, blz. 741

Spreekers : de heren J. Van Elewyck, F. Swaelen

Eindstemming, blz. 743

Vakantiewensen, blz. 743

Spreekers : de heren G. Verhaegen, p. Van Grembergen, L. De Grève

Regeling van de werkzaamheden, blz. 743

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 745

15e vergadering

Dinsdag 15 juni 1982
Middagvergadering

Voorzitter : de heer J. Pede

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

R. Peeters ; gezondheidsredenen.

R. Hostekint, J. Ramaekers, A. Sterlyncx ; buitenslands.

G. Anthuenis, M. Heughebaert, W. Kuijpers, L.Pans, M. Rutten, G. Temmerman ; ambtsverplichtingen.

P. Breyne ; familieverplichtingen.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

Presentielijst (R.v.O. art. 31, 1 en 3)

G. Beerden, K. Blanckaert, A. Bourgeois, J. Chabert, C. De Clercq, L. Kelchtermans, T. Kelchtermans, A. Lavens, F. Piot, F. Swaelen, F. Vangronsveld, M. Van Herreweghe, H. Weckx, G. Willems.

R. Bonnel, E. Cuvelier, Jan Daems,

Joseph Daems, L. De Grève, A. De Winter, E. Flamant, F. Grootjans, H. Lahaye, J. Nutkewitz, G. Sprockeels, M. Van den Poel-Welkenhuysen, H. Vanderpoorten, L. Van de Velde, W. Van Renterghem.

G. Bossuyt, M. Bourry, O. Carpels, M. Colla, B. Cools, E. Coppens, L. Detiège, J. Férir, F. Houben, I. Julliams, A. Laridon, J. Mangelschots, P. Matthys, F. Van Acker, L. Van den Bossche, V. Vanderheyden, F. Willockx, J. Wyninckx.

V. Anciaux, F. Baert, J. Belmans, O. Meyntjens, L. Van Biervliet, J. Van Boxelaer, R. Vandekerckhove, P. Van Grembergen.

F. Geyselings, M. Van Puymbroeck.

K. Dillen.

J. Peetermans.

MONDELINGE VRAAG (R.v.O. art. 66)

Indiening

De Voorzitter : De volgende mondelinge vraag werd ingediend :

– door de heer E. Desutter tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de herwaardering van het zeevisserijonderwijs.

INTERPELLATIE (R.v.O. art. 67)

Indiening

De Voorzitter : De volgende interpellatie werd ingediend :

– door de heer V. Vanderheyden tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van de NV VTR te Machelen.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

Commissiebijeenroepingen

De Voorzitter : Dames en heren, ik deel u mede dat morgen 2 commissies worden bijeengeroepen.

De Commissie voor ondergeschikte besturen komt morgennamiddag om 14 uur in zaal 11 bijeen.

Op de agenda staat de bespreking van het voorstel van resolutie van de heer J. Van Elewyck C.S. betreffende het kernwapenvrij maken van het Vlaamse grondgebied.

De Commissie voor economisch, tewerkstellings- en energiebeleid komt morgennamiddag onmiddellijk na de stemmingen in zaal 10 bijeen.

Op de agenda staat de voortzetting van de bespreking en de eindstemming over het voorstel van decreet van de heer Dhoore C.S. houdende wij-

Voorzitter

ziging van de bij koninklijk besluit van 15 september 1919 gecoördineerde wetten op de mijnen, groeven en graverijen, zoals onder meer gewijzigd bij de wet van 24 januari 1958 betreffende de concessiemogelijkheid der Kempense kolenreserves.

NOTA — Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
— 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

INTERPELLATIE (R.v.O. art. 67) van de heer N. De Batselier tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het overleg met de Gewesten inzake het energiedebat

Bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is de Nota — Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat, met de daaraan toegevoegde interpellatie van de heer De Batselier tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het overleg met de Gewesten inzake het energiedebat.

De bespreking is geopend.

De heer Dupré, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. Dupré, verslaggever (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, namens uw Commissie voor economisch, tewerkstellings- en energiebeleid, heb ik hierbij de eer verslag uit te brengen over de werkzaamheden in verband met het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat.

Alvorens de bespreking aan te vatten, wensten de leden van de commissie duidelijkheid nopens de stand van de bespreking inzake de energienota.

Overeenkomstig de bijzondere wet op de staatshervorming moet er overleg gepleegd worden tussen de betrokken Executieven en de bevoegde nationale overheid. De Vlaamse Executieve achtte het echter wenselijk ook de bevoegde Commissie van de Vlaamse Raad te raadplegen.

Verschillende leden stelden dan vragen naar de waarde van de voorliggende tekst van de Executieve. Is dit de neerslag van een beëindigde overlegprocedure ? Of kunnen eventuele amendementen van de commissie nog ter sprake worden gebracht in een verdergezet overleg ? Gemeenschapsminister Geens deelde hierop mee dat het overleg met de nationale regering niet beëindigd is en dat het dus op basis van de bevindingen van de Commissie kan worden verdergezet.

Dat ook de Vlaamse Raad zelf moet geraadpleegd worden, dit wordt evenmin als de raadpleging van de Commissie door de wet op de staatshervorming vereist. Deze vraag behoort echter tot de bevoegdheid van het Bureau van de Vlaamse Raad om ook hier een bespreking te wijden aan het energiebeleid.

De heer Geens, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid vatte hierop zeer beknopt de krachtlijnen namens het standpunt van de Vlaamse Executieve samen.

Als aanvulling bij wat Minister Geens in de Commissie wegens tijdgebrek al te bondig moest weergeven, wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om voor de Raad de belangrijkste verschillen in hoofdlijnen en klemtonen aan te halen tussen de voorstellen van Staatssecretaris Knoops, voorgelegd aan de Commissie van de Kamer enerzijds, en de voorstellen van de Vlaamse Executieve aan de Commissie van de Raad anderzijds. Daarbij ga ik voorbij aan de procedure-aspecten, de inleiding, historiek en algemene beschouwingen om onmiddellijk de ontwerpen van resoluties aan te vatten.

Globale opties

De Vlaamse Executieve beklemtoont het belang van een beleid inzake de vraagzijde van het energieprobleem.

Dit komt tot uiting in een wijziging van resolutie 3, een krachtige resolutie 4 in verband met REV waarbij middelen geëist worden en een sterk uitgebreide versie van resolutie 6, waarin de Vlaamse Executieve de volledige energieketen van bevoorrading tot eindverbruik uittekent. Vervolgens geeft de Vlaamse Executieve het noodzakelijk verband aan dat moet bestaan tussen beslissingen in de diverse deelsectoren, met name in resolutie 7 wordt gesteld dat de prijsvorming voor één bepaalde vector dient rekening te houden met de overige opties inzake het globale energiebeleid. Dit wordt herhaald in resolutie 8.

Tenslotte geeft de Vlaamse Executieve een praktische werkmodaliteit voor de indiening van de **energiebegrotingen** in resolutie 2, beveelt een beleid aan dat overeenkomt met de behoeften van elk Gewest in resolutie 10, en vraagt weer eens als praktische modaliteit een jaarlijkse verslaggeving over energie aan Parlement en Raden.

Rationeel energieverbruik

Gezien de absolute prioriteit die de Vlaamse Executieve aan REV verleent, is het onmogelijk om de zwakere resoluties van de versie van Staatssecretaris Knoops rechtstreeks met de ontwerpen van de Vlaamse Executieve te vergelijken. Dit blijkt reeds uit het aantal : 4 algemene lijnen bij Staatssecretaris Knoops, 10 duidelijke opties bij de Vlaamse Executieve. In plaats van verschillen aan te geven, lijkt het mij daarom gepast de duidelijke lijn van de Vlaamse Executieve even samen te vatten.

Uitgaande van de stelling dat **REV** de uitdrukking is van beheersing van de vraagzijde eist de Vlaamse Executieve een zo groot mogelijke ontplooiing door streefdoelen te stellen, middelen te voorzien, beleidsmaatregelen ten uitvoer te brengen met maximale inschakeling van bestaande departementen en instellingen, industrieel patroon en ruimtelijke ordening ; tarifiëring en piekafvlakking in het REV-beleid in te brengen en de gewesten de nodige middelen te verschaffen om de hun toevertrouwde REV-aspecten zoals recuperatie, afstandsverwarming enzovoort te kunnen uitwerken.

Dupré

Het belang van deze stellingname mag niet worden onderschat. Met name moet men zich duidelijk bewust zijn van de noodzakelijke herverdeling van de voor energie bestemde overheidsmiddelen, die uit deze optie van de Vlaamse Executieve voortvloeit.

Aardolie

Met Staatssecretaris Knoops is de Vlaamse Executieve overtuigd van de noodzaak een geringere **afhankelijkheid** van aardolie te moeten nastreven. De verschillen tussen beide versies liggen in de uitwerking van deze idee. Zo stelt de Vlaamse Executieve dat het opslagbeleid wat de **crisisvoorraad** betreft bij de NASM zou moeten gesitueerd worden. Verder dat actief zou gezocht worden naar vervangmiddelen voor het huidige specifieke gebruik van aardolie. De belangrijkste noot zit echter in de veel krachtigere benadering van de raffinagesector: ten opzichte van de resolutie 6 van Staatssecretaris Knoops beveelt de Vlaamse Executieve in 6 en 7 een sluitend plan aan voor kwantitatieve en kwalitatieve beveiliging van onze raffinagesector in de context van het hinterland van onze havens. Tenslotte volgt de Vlaamse Executieve Staatssecretaris Knoops niet waar hij één prijs voor het hele land voorstelt maar is de Executieve van mening dat het overlegcomité voor de Petroleum onder meer voor deze aangelegenheid moet worden ingeschakeld.

Aardgas

Inzake aardgas is er roerende eensgezindheid tussen Staatssecretaris Knoops en onze Vlaamse Ministers.

Steenkool

Uiteraard, zou ik zeggen, is deze unanimité bij steenkool niet meer aanwezig. Zoals u allen weet is ook tussen de Vlaamse Executieve en de Commissie van de Raad nog heel wat gespreksstof over dit thema overgebleven. In deze diverse strekkingen is het mijn taak op deze plaats het voorstel van de Vlaamse Executieve zoals het naar de Commissie gegaan is, zo getrouw mogelijk weer te geven. Daarbij

verlaat ik de behandeling punt per punt.

Ik stel vast dat enerzijds de Vlaamse Executieve een veel grotere bekommernis heeft uitgedrukt over het sociale en Limburgse aspect van de problematiek en over het belang de nodige investeringen en volledig personeelsbehoud te realiseren wil men de steenkool als strategische reserve kunnen waarmaken. Ook de onmiddellijke aanpak van valorisatie en veredeling, waarbij weer Limburg vooropgezet wordt, ligt de Executieve nauw aan het hart. Daarentegen waren de publieke blikvangers, namelijk een elektrische centrale van 600 MW en eventueel een cokesfabriek, in de tekst van de Vlaamse Executieve niet expliciet genoemd. De argumentatie van de Vlaamse Executieve was de volgende: de afzet van de Limburgse steenkool naar elektriciteit en cokes dient zeker gewaarborgd te zijn, echter is het **hic et nunc** niet éénduidig aangetoond wat voor Vlaanderen en Limburg de meest rendabele operatie hierbij zou zijn. Zo laat de Vlaamse Executieve ook de mogelijkheid open de steenkool in te zetten voor gecombineerde centrales en voor industriële toepassingen, waarbij een belangrijke schijf voor Limburg kan weerhouden worden. Deze houding lijkt mij volledig in overeenstemming met de globale stelling dat beslissingen in één deelsector – hier steenkool – in overeenstemming moet zijn met de randvoorwaarden in andere deelsectoren – hier REV en elektriciteit. Zonder twijfel zullen wij straks samen dit thema nog verder uitdiepen.

Elektriciteit

Vooraf een opmerking betreffende de tekst: in resolutie 1, tweede gedachtenstreepje, zijn in de tekst van de Vlaamse Executieve per vergissing **volgene** woorden weggevallen, die men bij Staatssecretaris Knoops wel vindt: „...inzake energiebesparing en rationeel energieverbruik...“.

Er zijn slechts twee afwijkende punten te vermelden, doch zij hebben hun belang. In resolutie 3 opteert de Vlaamse Executieve voor een openbare instelling of dienst voor controle van de nucleaire aspecten in **tegen-**

stelling tot een erkend organisme zoals door Staatssecretaris Knoops voorgesteld. In een nieuwe resolutie 7 vraagt de Vlaamse Executieve proefprogramma's op te zetten voor terugwinning van warmte voor verwarming op stedelijk, industrieel en landbouwgebied.

Kernenergie

Het is merkbaar dat de Vlaamse Executieve, gezien de belangrijke rol van Mol, Dessel en Doel in de kernenergie, bijzondere aandacht heeft geschonken aan deze deelsector. In resolutie 1 wordt herhaald dat de controle aan een openbare instelling of dienst toekomt. Verder wordt in resolutie 2 qua prijs van de KWh een volledige verrekening van alle kosten aangegeven. **Eurochemie** dient te worden heropend en de splijtstofcyclus gesloten. Maar de Vlaamse Executieve gaat verder en vraagt in resolutie 4 de ten uitvoerlegging van de beslissingen bij wet van 8 augustus 1980 wat betreft NIRAS en de splijtstofmaatschappij. De Vlaamse Executieve gaat evenmin het vraagstuk van de kweekreactoren uit de weg, waar zij in resolutie 6 stelt dat op dit ogenblik onderzoek op kweekreactoren wél, maar bouw en exploitatie niet in aanmerking komen.

Hemieuwbare bronnen

De Vlaamse Executieve sluit zich aan bij Staatssecretaris Knoops, maar heeft terecht erop gewezen dat inspanningen op hemieuwbare bronnen steeds dienen te worden gezien in parallel met het prioritair REV-beleid.

Onderzoek en ontwikkeling

De Vlaamse Executieve wijst erop dat nauwe samenwerking tussen de diverse bevoegde instellingen aangewezen is – resolutie 1. Diensgevolge mag men de vernieuwing van de taak van de centra niet vergeten. In resolutie 3 wordt gevraagd dat de rol van de centra zou worden geactualiseerd met name voor algemene energiestudies en -dienstverlening, doch ook als motor voor industriële vernieuwing. Het is belangrijk dat de gewesten zeggenschap krijgen in programma en

Dupré

beheer van de centra.

Zo heb ik snel de belangrijke inzichten van de Vlaamse Executieve kunnen doornemen. Ik wil dit overzicht niet afsluiten zonder Minister Geens en de Werkgroep van de Vlaamse Executieve te feliciteren met de diepgaande en evenwichtige benadering van deze ingewikkelde materie. Het mag gezegd worden dat hier een stevige brok aan beleidselementen is bij elkaar gebracht. Naast deze positieve balans durf ik toch een persoonlijke waarschuwingstoon laten horen. Eens te meer handelen wij Vlamingen correct, evenwichtig en zonder vooringenomenheid. Uit het verloop van de besprekingen in de Kamercommissie bekruip mij echter het onaangename gevoel dat onze **Wafse** collega's weer met compensaties gaan komen aandraven. Aanleidingen zouden dan zijn : de LNG-terminal, de **invoerinfrastructuur**, de raffinagesector, Doel, de 600 megawatt-centrale in Limburg, de cokesfabriek, de eenheidsprijs, enzovoort.

Ik kom nu tot de artikelsgewijze bespreking van de resoluties in de Commissie.

A. Algemene opties

Voor de derde optie neemt de Commissie een amendement aan waarin staat dat voortaan prioriteit wordt gegeven aan het optimaal voldoen van de vraag. Zij verkiest een beleid van rationeel energieverbruik boven de sectoriële belangenopties in het aanbod en beveelt aan dat de nodige middelen en organen voor dit beleid moeten worden voorzien.

Wat betreft de zevende optie keurt de Commissie een amendement goed, dat zegt :

1. dat de Regering de doorzichtigheid van de prijzen moet mogelijk maken door de bestaande instrumenten voor prijscontrole operationeel te maken en globaal te evalueren in het Nationaal Comité voor Energie ;

2. dat ervoor moet worden gezorgd dat naast het kostenelement het REV het prioritair element wordt in de prijs-

mechanismen. De inspanningen om een rationeel piekbeheer te bevorderen, moeten hun weerslag hebben op de prijzen. De problemen van de industrie, veroorzaakt door de energieprijshoogtes, moeten evenwichtig benaderd worden met de problemen van de kleine consument. Bij de energietarificatie moeten zowel elementen van industrieel beleid als van sociaal beleid en gezinsbeleid in acht worden genomen.

In de elfde optie kan de Commissie van de Vlaamse Raad akkoord gaan met het regelmatig, ten minste om de vijf jaar, organiseren van een parlementair energiedebat.

De Commissie voegde aan dit punt evenwel toe dat tevens, telkenmale als een fundamentele wijziging plaatsgrijpt in de energetische situatie voor ons land, een dergelijk debat zal plaatsgrijpen.

Tenslotte voegde de Commissie een twaalfde optie bij de tekst, luidend als volgt :

„12. Gezien de grote maatschappelijke rol van de energie en de verantwoordelijkheid van de overheid ter zake moet dringend werk worden gemaakt van de structuurhervormingen in de wet van 8 augustus 1980 op de budgettaire voorstellen 1979-1980”.

Amendementen die ertoe strekten nieuwe kerncentrales van de hand te wijzen of een moratorium op nieuwe kerncentrales te handhaven, werden door de Commissie weggestemd.

B. Rationeel energieverbruik

De Commissie was van oordeel dat een elfde punt moest toegevoegd worden aan de voorgestelde tekst. Dit voorgestelde punt 11 werd aanvaard en luidt als volgt :

„11. Is van oordeel dat binnen de respectieve bevoegdheden van Staat en gewesten prioritair werk moet gemaakt worden van de organisatie van R-D-programma's ter besparing van energie.”

C. Aardolieprodukten

Wat betreft de zevende optie aan-

vaardde de Commissie een amendement dat zegt dat de overheid ervoor moet zorgen dat onze raffinagecapaciteit ten volle zou benut worden door met name het bevorderen van de bouw van voldoende krakers voor zware oliën en fracties om, niettegenstaande de veranderlijke invoer en afzet, toch ons aandeel in de Europese markt voor aardolieprodukten tenminste te behouden en om onze havens toe te laten kwantitatief en kwalitatief hun hinterland te kunnen blijven bevoorraden.

De Commissie voegde een negende en tiende optie toe aan de tekst van de nationale Regering. De negende optie stelt voor dat de prijzen voor de aardolieprodukten, op basis van waarachtigheid en echtheid, alle elementen zouden bevatten van invoer, verwerking, eventuele opslag, vervoer en distributie tot bij de verbruiker. De globale distributiemarges moeten zo uitgesplitst worden dat zij een economische en rechtvaardige vergoeding vormen voor alle operatoren voor hun werkelijk verrichte prestaties.

Tevens nam de Commissie een tiende optie aan die aanbeveelt, bij aanwending van petroleumderivaten in de petrochemische bedrijven :

- de opstelling, verwezenlijking en operationeelmaking van de veiligheids-, hulp- en ontruimingsplannen, bij het starten van de bedrijven ;

- een verplichte doeltreffende voorlichting door de openbare besturen tot voorlichting van de bevolking in verband met de te treffen maatregelen op veiligheids-, hulp- en ontruimingsvlak.

D. Aardgas

In verband met de tweede optie beveelt de Commissie in een eenparig goedgekeurd amendement aan dat de voortzetting inzake het onderzoek en het aanleggen van reservoirs voor de ondergrondse opslag, die eventueel noodzakelijk zijn gelet op de grote verbruikverschillen naargelang van de seizoenen en de strakheid van sommige bevoorradingen, dient te gebeuren in functie van een maatstaf om de kosten van de kubieke meter gas te minimaliseren.

Dupré

In de derde optie, die handelt over de benodigde infrastructuurwerken, legt de Commissie van de Vlaamse Raad een bijkomend aspect op de inachtna-me van de nodige veiligheidsvoor-waarden:

In een goedgekeurde bijkomende vijf-de optie legt de Commissie de link naar het algemeen industrieel beleid door te wijzen op de mogelijkheid om, via de valorisatie van de frigorieën door bijvoorbeeld de produktie en verwerking van chemische basispro-dukten, de LNG-haven te Zeebrugge uit te bouwen als een industriële groeipool.

Een dergelijke valorisatie is volgens de Commissie inderdaad een element van diversificatie van onze industriële textuur.

E. Steenkolen

In een goedgekeurde toevoeging aan de eerste optie vraagt de Commissie een herwaardering en een verruiming van de gebruiksmogelijkheden van steenkool en een omschakeling naar deze grondstof wanneer dit economisch haalbaar is en vraagt zij de bestending van het huidige beleid van prioritaire afzet van de Kempische steenkolen.

Deze opties kunnen waargemaakt worden mits inzet van aangepaste be-leidsinstrumenten en -middelen, met meer in het bijzonder :

– een promotionele actie van de over-heid ten voordele van de omschake-ling naar steenkolen van industriële ketels, gekoppeld aan investeringssti-muli en vooral aan interessante finan-cieringssystemen ;

– de invoering of vernieuwing van schriftelijke overeenkomsten tussen de overheid enerzijds en de **electrici-teits-** en cokesproducenten anderzijds voor de prioritaire afname van de steenkolenproduktie van de Kempen-sen mijnen.

De Commissie keurde eveneens een amendement goed waarin zij vroeg tevens de uitbouw van een invoerpoli-tiek gericht op bevoorradingszeker-

heid van importkolen, onder meer door middel van contracten op lange termijn en rekening houdend met de nodige geografische diversificatie.

De Commissie van de Vlaamse Raad beschouwt, **evenals** de nationale Re-gering, de Belgische steenkoolmijnen als een strategische **bevoorradings**-bron. Zij voegde er echter aan toe dat de nodige schikkingen zouden getrof-fen moeten worden voor de investe-ringen op korte en lange termijn en het behoud van het personeelsbe-stand om dit doel te bereiken.

Een bepaald produktieniveau werd door de Commissie niet in de tekst van de Executieve ingeschreven. Wel was er een consensus in de Commis-sie om een produktie-objectief van 7 miljoen ton te weerhouden, wat in het verslag van de Commissie werd opge-nomen.

De Commissie schrapte in de tekst van de Executieve een alinea die sloeg op een compenserende tewerk-stelling bij eventuele **produktiever**-mindering. Een amendement dat hieromtrent meer veiligheid voor de tewerkstelling in Limburg beoogde, werd evenmin aanvaard.

De Commissie vulde de tekst van de Executieve aan met een amendement waarin uitdrukkelijk wordt gezegd dat steenkolencentrales ten belope van 600 megawatt, voor een deel van het gecombineerde type, in Limburg moeten worden geïnstalleerd. Deze centrales dienen binnen het kader van de **KS** worden opgericht. Verder dringt de Commissie aan op het maxi-male gebruik van Kempische kolen in de industrie.

Aan de optie waarin de nationale Re-gering de stimulering van de investe-ringen voor de vernieuwing van de uitrusting van de **steenkoolverwer**-kende nijverheid voorstelde, heeft de Commissie de woorden „ondermeer in een cokesbedrijf in Limburg” toe-gevoegd, waarmee een optie op de in-planting van een cokesbedrijf in Lim-burg wordt genomen. Sommige leden van de Commissie drukten hun twijfel uit over de rendabiliteit van een Co-kesfabriek. Niettemin werd de optie door de Commissie weerhouden.

F. Elektriciteit

In een voorafgaandelijk punt voor de eerste resolutie over de elektriciteit, heeft de Commissie andermaal de amendementen verworpen met het oog op het afsluiten of het uitstellen van de mogelijkheid voor een nieuwe kerncentrale.

De Commissie ging wel akkoord met de aanbeveling dat de beslissing tot indienststelling en het in exploitatie houden van kerninstallaties onderge-schikt is aan het in voege brengen van volledige en zekere controlemiddelen toevertrouwd aan openbare instellin-gen of diensten, zowel op het vlak van de werking van de centrales als op dat van de hele slijtstofcyclus.

Zij meent eveneens dat België de in-vesteringen die op nationaal grondge-bied op het gebied van de opwerking werden gedaan, moet valoriseren en spreekt zich ook uit ten gunste van het opnieuw op gang brengen van de op-werkingsfabriek Eurochemic, aange-past aan de geplande capaciteit.

De Commissie was akkoord met de tweede voorgestelde optie waarin aanbevolen wordt dat op het vlak van de kosten en de prijs van de nucleaire kilowatt-uur, de doorzichtigheid en echtheid zouden worden bewerkstel-lijd, wat inzonderheid inhoudt dat al-le kostenelementen zouden gedekt zijn.

In deze geest heeft de Commissie aan de zesde voorgestelde optie, die han-delt over de bouw van kweekreacto-ren, een amendement toegevoegd dat zegt dat bij het operationeel worden van kweekreactoren eveneens de kos-ten van de onderzoeksinspanning die-nen verhaald te worden door toereke-ning op de kilowatt-uur.

Tenslotte stelt de Commissie nog voor de tekst van de tweede gedach-tenstreep van de vijfde optie inzake de veiligheidsproblematiek te vervangen door „een verplichte doeltreffende voorlichting van de bevolking door de openbare besturen”.

Een lid wenst tenslotte te weten welk het lot is van deze standpunten van de Commissie. Gaat de Vlaamse Execu-tieve, na deze standpuntbepaling van de Commissie, nu een concertatie aan

Dupré

met de nationale Regering en zullen daaruit nieuwe voorstellen voortvloeien die aan deze Commissie voor het Bedrijfsleven van de Kamer zullen voorgelegd worden ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve deelde hierop mede dat hij de tekst van de Commissie zal overmaken aan de Staatssecretaris voor Energie. Het staat deze laatste vrij – aldus de Voorzitter – over de standpuntbepaling van de Vlaamse Gemeenschap andere of bijzondere overlegmodaliteiten te voorzien.

Tot zover het verslag van de werkzaamheden in de Commissie, die weliswaar na elk hoofdstuk een stemming over de nieuwe geamendeerde tekst hield maar gezien het bijzonder karakter van de tekst van oordeel was dat geen eindstemming moest worden uitgebracht. (**Applaus bij de CVP en de PVV**)

De Voorzitter : De heer Desaeyere heeft het woord.

De heer W. Desaeyere (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, ik vind dit debat zeer hypocriet, omdat wij hier in het volkomen luchtledige debatteren en ik kan mij dan ook helemaal niet aansluiten bij wat de heer Dupré hier komt te zeggen. Dit debat heeft plaats in het luchtledige omdat wij hier debatteren over een tekst die blijkbaar daarna zonder de minste discussie gewoon in de papiermand wordt gegooid. Aanvankelijk was ik van plan hetzelfde te doen met mijn redevoering. **Wij** moeten inderdaad vaststellen dat, nadat wij in de Commissie van de Vlaamse Raad een energienota hebben besproken en aangenomen, sommige mensen, waaronder de heer Dupré, die in die commissie van de Vlaamse Raad bepaalde voor Vlaanderen belangrijke dingen op energiebeleid goedkeurden, – de inkt van de stukken was nog niet opgedroogd – enkele dagen later over dezelfde tekst in tegenovergestelde zin stemden.

De heer J. Dupré : Zich vooral onthielden.

De heer W. Desaeyere (op de tribune) :

Zij onthielden zich omdat zij de dwaasheid van hun eigen beslissingen begonnen in te zien.

De heer J. Dupré : Er zijn er die zich altijd hebben onthouden.

De heer J. Van Elewyck : Permanente onthouding is zeer ongezond. (**Menglimlacht**)

De heer C. Moors : Er is een verschil tussen het nationaal Parlement en de Vlaamse Raad. We moeten de bevoegdheden kunnen onderscheiden.

De heer J. Gabriëls : Staat u achter dezelfde principes of niet ?

De heer W. Desaeyere (op de tribune) : Nemen wij ons werkelijk voor ernstig ? Deze vraag wil ik expliciet aan de Vlaamse Raad stellen of laat deze Vlaamse Raad zich degraderen tot een pressiegroep, tot een ordinaire adviesraad waaraan daarna niet het minste belang wordt gehecht. In de Kamercommissie heb ik inderdaad moeten vaststellen dat de goedgekeurde tekst van de Commissie van de Vlaamse Raad nog niet eens aan de nationale Executieve was overgemaakt. De nationale Ministers waren niet op de hoogte van de tekst die wij in de Commissie van de Vlaamse Raad hadden goedgekeurd. Niet alleen wordt het overleg niet georganiseerd, maar bovendien is er eenvoudigweg daarna geen interesse voor wat hier in de Vlaamse Raad op dit niveau wordt beslist. De leden van de meerderheid beginnen het spel te spelen dat zij gewoon zijn in zekere gemeenteraden en provincieraden waar zij op lokaal vlak bepaalde standpunten innemen om electorale redenen die zij later dan wanneer het erop aankomt op hoger vlak, op nationaal vlak bij het nemen van de politieke beslissing aan hun laars lappen. (**Applaus bij de VU**)

Ik zou in dit debat drie zaken willen onderscheiden : ten eerste, het falen van de Vlaamse Executieve ; ten tweede, het falen van de leden van deze Vlaamse meerderheidspartijen – als ik ze zo mag noemen – ten derde, het eigenlijke onderwerp van het debat.

Ten eerste, het falen van van de voorzitter van de Vlaamse Executieve, want met deze „comedia del arte” is in

feite alles begonnen. Overeenkomstig artikel 6, paragraaf 3,2e lid van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen dient overleg te worden gepleegd tussen de betrokken Executieven, de gewestelijke Executieven, en de bevoegde nationale Overheid, ik citeer : „voor iedere maatregel op het gebied van het energie beleid”.

De verantwoordelijkheid voor dit overleg ligt op eendubbel vlak : in de eerste plaats – en dat geef ik toe – bij de nationale overheid, die dit overleg moet organiseren. Ter gelegenheid van het debat in de Kamer zal ik daaruit natuurlijk bepaalde conclusies trekken. De Voorzitter van de Vlaamse Executieve kan niet ontkennen dat ook hij op dit vlak een zware verantwoordelijkheid draagt.

Bij de eerste vergadering van de Kamercommissie heb ik onmiddellijk het energiedebat aan de orde gesteld. Het is zó dat de nationale Minister deze zaak heeft laten aanslepen en slechts veel te laat een eigenlijke nota – en verschillende weken nadat deze in feite beloofd was – heeft voorgelegd.

Dit neemt niet weg dat de Waalse Executieve en de Brusselse Executieve wel de tijd hebben gevonden om een standpunt aan de nationale Regering over te maken. De voorzitter van de Vlaamse Executieve echter heeft ons in de steek gelaten, heeft zich om deze zaak niet bekommerd en heeft dan ook volgens mij op diverse vlakken gefaald. Ik zou dit falen even kort willen opsommen.

Ten eerste, heeft de heer Geens dit overleg in feite geweigerd en is enkel in persoonlijke naam een gesprek met de nationale overheid begonnen, zonder de overige leden van de Vlaamse Executieve te raadplegen, zonder natuurlijk ook de commissie in te lichten en zonder de Vlaamse Raad in te lichten. Er kan over gediscussieerd worden in hoeverre het overleg op het vlak van de Executieve of op het vlak van de Raad moet worden gevoerd. Het kan echter niet ontkend worden dat de heer Geens in deze fase van de werkzaamheden in persoonlijke naam heeft gehandeld en niet in naam van de Vlaamse Executieve in zijn geheel.

Desaeyere

Ten tweede, slechts na uitdrukkelijk protest van andere leden van de Vlaamse Executieve werden deze laatste stappen ondernomen en werd het overleg nog in zijn prille beginfase begonnen, maar dan eerst het overleg binnen de Vlaamse Executieve. Wij hebben het nog altijd niet over het overleg op nationaal vlak.

Intussen heeft de Kamercommissie reeds haar werkzaamheden beëindigd en moet in feite het overleg nog beginnen.

Dit heeft tot gevolg gehad dat, daar waar zowel het Waalse als het Brusselse geweest een rechtstreekse invloed binnen het nationale overleg konden uitoefenen en belangrijke wijzigingen aanbrengen het Vlaamse gewest daarentegen in deze tekst totaal afwezig bleef.

Ten derde, het toppunt van deze „vau-deville” werd bereikt toen de voorzitters van de Waalse en de Brusselse Executieve in de Kamercommissie verschenen om het standpunt van hun respectievelijke gewesten in het begin van het debat toe te lichten, doch dat de heer Geens, als voorzitter van de Vlaamse Executieve, niet verscheen, weigerde te verschijnen en afwezig bleef, zodat wij een groot gedeelte van het debat in de Kamercommissie hebben moeten voeren zonder op de hoogte te zijn van het standpunt van de Vlaamse Executieve.

Verschiedende resoluties werden toen behandeld, enkel rekening houdend met de Waalse en de Brusselse standpunten. De heer Geens is uiteindelijk slechts verschenen op het ogenblik dat nog maar een paar resoluties moesten besproken worden.

De Commissie van de Vlaamse Raad drong er in de slotvergadering van 4 juni op aan dat de Vlaamse Executieve het overleg zou verderzetten – volgens mij zou beginnen – op basis van de commissiewerkzaamheden en van de tekst in de commissie goedgekeurd, waarover de heer Dupré hier zojuist een uitvoerig verslag heeft gebracht. Ik verwijs hier naar pagina 2 van dat verslag.

Groot was dan ook mijn verbazing in de Kamercommissie wanneer werd

vastgesteld dat dit overleg intussen helemaal niet had plaatsgevonden. De Nationale Regering was zelfs niet in kennis gesteld van de tekst voor de Vlaamse Raad in commissie goedgekeurd. De Volksunie heeft zich dan ook verplicht gezien dit overleg zelf in handen te nemen door de tekst van de Vlaamse Raad als amendement in te dienen. De vaandelvlucht van de uitvoerende macht moest worden goedge gemaakt door het overnemen van dit prerogatief door de wetgevende macht.

Ik vraag u, leden van de Vlaamse Raad, of dit geen reden is om het ontslag van de voorzitter van de Vlaamse Executieve te eisen. Ik ben niet de man die gemakkelijk in een betoog zover zal gaan als het ontslag van een minister te eisen.

Minister G. Geens : Een heel goed gedacht.

De heer W. Desaeyere : Ik vind echter, mijnheer de Voorzitter, dat u mij geen andere keuze overlaat. Normaal moet dit reeds als een zware beroepsfout beschouwd worden. Het gaat om het verwaarlozen van de officiële procedure zoals in de wet voorzien. Het is een verwaarlozing van de Vlaamse belangen op het ogenblik dat ze in de commissie moesten verdedigd worden. Bijgevolg moet het energiedebat in de Kamercommissie bij gebrek aan het in de wet voorziene overleg als ongeldig worden beschouwd en moet bij de Raad van State beroep worden aange tekend wegens het niet vervullen van een in de wet voorziene procedure. Bovendien moet aan de Voorzitter van de Vlaamse Executieve verweten worden dat hij het standpunt van de Vlaamse gemeenschap op onvoldoende wijze in het Nationaal Parlement heeft verdedigd.

Het tweede gedeelte van mijn uiteenzetting gaat over het falen van de leden van de meerderheidspartijen in deze Raad. Zoals eerder vermeld, werd bij gebrek aan overleg door de Volksunie het standpunt van de Vlaamse Raad op 4 juni 1982 gestemd, als amendement in de Kamercommissie ingediend op 7 juni 1982, dus drie dagen later.

Normaal zou men kunnen verwachten dat mensen die de vrijdagnamiddag

iets stemmen enkele dagen daarna nog dezelfde mening hebben en dus nog dezelfde stem uitbrengen.

Wie schetst echter de verbazing van een aantal leden in de Kamercommissie wanneer deze moeten vaststellen dat dezelfde mensen uit de Commissie van de Vlaamse Raad een totaal tegenovergestelde houding aannemen als degene die zij hadden aangenoemen in de Kamercommissie. Verontschuldigend wordt nu gezegd dat zij zich onthouden. Maar, op deze manier laten zij toe dat de Franstaligen in feite in de Kamercommissie hun zin doorvoeren.

De heer C. Moors : Dat is overdreven !

De heer W. Desaeyere : Mijnheer Moors, u kunt dat niet ontkennen. Het is door uw onthouding dat de verschillende amendementen die zijn ingediend, in de Kamercommissie werden goedgekeurd door de meerderheid van de Franstaligen.

De heer J. Dupré : De facto is er een onverenigbaarheid tussen het lidmaatschap van de Kamer en het lidmaatschap van de Vlaamse Raad. Dat is de kern van de zaak.

De heer W. Desaeyere : Ik wil verder op het probleem ingaan.

Wij weten allemaal dat er **grondwettelijk** een onverenigbaarheid bestaat tussen het lidmaatschap van de Kamer en het lidmaatschap van de Vlaamse Raad. Maar, wij zitten in een overgangsfase waarbij die twee lidmaatschappen momenteel nog in dezelfde personen verenigd zijn. Kunnen wij van deze personen dan niet de nodige consequentie verwachten ? Moeten deze mensen dan een gesplitste persoonlijkheid – een Dr. Jekyll en Mr. Hyde – aannemen waarbij zij in de Vlaamse Raad Mr. Hyde spelen en zagezegd de Vlaamse belangen verdedigen om even later in de Kamer de Dr. Jekyll uit te hangen en de Vlaamse belangen te verraden. (**Applaus bij de W**)

De heer C. Moors : Ik zou u willen vragen of de resolutie in de Commissie van het Nationaal Parlement en deze in de Commissie van de Raad aanvaard, essentieel diametraal tegenover elkaar staan en of een deel van de

Moors

resolutie niet is overgenomen.

De heer W. Desaeyere : Ik wil de diametrale tegenstellingen tussen de nota van de Vlaamse Raad enerzijds – dat is het doel van mijn uiteenzetting en ik hoop u daarbij niet te vervelen want u weet waarover het gaat – en de nota die is goedgekeurd in de Kamercommissie anderzijds aantonen. Dat is de eerste fase van mijn betoog deze namiddag. Ook hoop ik u dermate te kunnen overtuigen opdat u in de openbare vergadering in de Kamer een consequentere houding zult aannemen dan deze die u heeft aangenomen in de Commissie, en dit op basis van de tegenstellingen die er zijn tussen de twee nota's. Een aantal van deze tegenstellingen zijn zojuist door de heer Dupré op een uitmuntende wijze verwoord. Ik kan enkel naar zijn uiteenzetting verwijzen.

Ik veroorloof mij enkele van deze tegenstellingen iets scherper toe te lichten. Ik heb trouwens gemeend dat het goed was een afzonderlijk amendement met enkel deze verschilpunten in te dienen, opdat wij ons meer bewust zouden zijn van het standpunt dat wij tijdens de stemming moeten innemen, opdat de leden van de Vlaamse Raad voldoende zouden zijn ingelicht en in de hoop dat uit dit debat de nodige conclusies in dit verband kunnen worden getrokken.

Bij de overgang naar dit derde gedeelte over de eigenlijke inhoud van de energienota wens ik voorafgaandelijk een korte bedenking te maken over de basisfilosofie die in de nationale energienota tot uiting komt, een belangrijk verschilpunt met het Volksumnieprogramma in dit verband.

Er zijn natuurlijk talrijke verschilpunten maar ik zal deze namiddag niet te veel van uw tijd vergen vermits het energiedebat toch in de openbare vergadering van de Kamer moet worden overgedaan.

Eén van deze verschilpunten betreft het fundamenteel probleem van de energieprijzen. Ik ben ervan overtuigd dat, in tegenstelling tot wat soms nogal demagogisch wordt verteld, wij in feite naar hogere energie-

prijzen moeten streven. Dit op het eerste gezicht paradoxale standpunt wordt verklaard door het feit dat wij een onderscheid moeten maken tussen de macro-economische en de micro-economische aspecten van het probleem.

Het is dan ook duidelijk dat wij op het macro-economische vlak moeten streven naar een zo laag mogelijke energierekening voor onze gemeenschap, met andere woorden dat de importprijzen zo laag mogelijk moeten worden gehouden door scherpe onderhandelingen en een goede marktanalyse, ook door bepaalde substituties in ons aanbod en via nationale produktie. Op het hoofdstuk steenkool kom ik later nog terug.

Maar los gezien van deze bekommernis de importprijzen te verlagen, moeten wij ernaar streven de consumptieprijzen te verhogen, niet alleen voor de gezinnen maar ook voor de bedrijven, met het doel de energiebesparing aan te moedigen. Wij mogen ons niet laten misleiden door demagogische sirenenzang, die ons ervan wil overtuigen dat de consumptieprijzen voor energie moeten dalen. Men moet weten wat men wil. Ofwel wil men een normatief energiebeleid waarbij men normen oplegt en kwantitatief ingrijpt via reglementen, door aan de bevolking te zeggen hoeveel energie – en niet méér of niet minder – zij mag consumeren. Dat is natuurlijk één manier om aan energiebesparing te doen, ik rangschik dit echter onder de communistische methoden.

Ofwel pleit men voor een gedecentraliseerd kleinschalig systeem. Dit wil zeggen dat men de consument zoveel mogelijk zelf laat kiezen welk consumptiepakket hij wil.

Wil men dat bij een dergelijke kleinschalige gedecentraliseerde aanpak het energieverbruik daalt dan is er maar één instrument en dat is een prijzenpolitiek, een tarificatiepolitiek.

Degenen die dit niet willen inzien zijn ofwel blind ofwel hebben zij schrik – uit electorale redenen – om in dit verband een moedig standpunt in te nemen.

Ik vestig er trouwens de aandacht op dat een dergelijke politiek met een systeem van milieubelastingen kan gepaard gaan want het is voor iedereen toch duidelijk dat de energie een van de produkten is die de grootste milieuverontreiniging veroorzaakt.

Ik zou thans willen overgaan naar een aantal verschilpunten. Vooreerst zou ik de punten, die ik nog zou willen veranderd zien in het kader van de resolutie zoals zij op dit ogenblik wordt voorgesteld, willen behandelen.

In de eerste plaats is er een amendement in verband met het eerste hoofdstuk : de globale opties.

In dit hoofdstuk komt er een passus voor waarbij wordt gerefereerd naar stadsverwarming.

Ik zou een punt 10bis willen toevoegen, namelijk dat in verband met de stadsverwarming aan de gewesten de nodige middelen ter beschikking worden gesteld ten einde in de steden met voldoende warmtevraag een stadsverwarmingsnet te bouwen gedurende de volgende twintig jaar.

Inderdaad de stadsverwarming behoort tot de bevoegdheid van de gewesten, maar zij hebben op dit ogenblik zo weinig financiële middelen ter hunner beschikking dat zij in feite niet in staat zijn een dergelijk omvangrijk project als stadsverwarming de facto te gaan uitbouwen.

Vermits, nog eens volgens specialisten, precies stadsverwarming een belangrijk instrument is om energiebesparing door te voeren, denk ik dat wij in onze resolutie daaraan de nodige aandacht en krachtadigheid moeten besteden. Zolang het in dit verband blijft bij vage intentieverklaringen gebeurt er in feite op dit vlak niets.

Ik heb de termijn behouden want de bezwaren die op het budgettaire vlak geopperd worden kunnen natuurlijk voor het ganse programma voor rationeel energieverbruik geformuleerd worden wanneer wij weten dat stadsverwarming een zeer lange aanloopperiode van vijftien jaar kent voor een net en zelfs twintig jaar voor de volledige netten die voorzien zijn en het is dan ook duidelijk dat wij in dit ver-

Desaeyere

band op een lange termijn moeten plannen.

Wat ditzelfde hoofdstuk 1 betreft is er een voorstel om een nieuw punt 13 toe te voegen waarbij het moratorium in verband met de kerncentrales wordt verlengd.

Ik ben inderdaad van mening dat het hier gaat om een globale optie. Het probleem van de kerncentrales is niet alleen een probleem van keuze tussen nucleaire en fossiele elektriciteit, maar het is een veel diepergaand probleem. Het gaat hier werkelijk om een maatschappelijke keuze en ik denk dan ook dat wij ons, in het kader van de globale opties, expliciet moeten uitspreken over het verderzetten van kernenergie.

In dit verband is er een nieuw punt in bijkomende orde. Mocht deze tekst niet worden aanvaard dan zou in elk geval de vestiging op het Vlaamse grondgebied of in de Noordzee van de hand worden gewezen. Bovendien meen ik dat het goed zou zijn een nieuw punt toe te voegen waarbij de installatie van deze kerncentrales in elk geval aan de voorafgaande goedkeuring van de gewestraden zou worden voorgelegd.

Het hoofdstuk IV handelt over het aardgas. In fine zou bij het punt 5 de tekst moeten worden toegevoegd in verband met de LNG-haven in Zeebrugge die luidt : dit moet echter geschieden zonder aantasting van het plaatselijk natuurgebied. Deze tekst werd in de Kamercommissie bijna goedgekeurd maar hij werd op het laatste ogenblik nog afgevoerd. In dat verband wil ik **eveneens** incident in de Kamercommissie aanhalen dat op een treffende wijze illustreert op welk een niveau daar de Vlaamse belangen worden verdedigd.

Ter informatie van de leden van de Vlaamse Raad vertel ik dat er op een bepaald ogenblik een amendement werd ingediend in verband met de frigorieën, een tekst die ook voorkomt in de resolutie 4. Ik lees deze tekst : wijst op de mogelijkheid om via de valorisatie van de frigorieën door bijvoorbeeld de productie en verwerking van

chemische basisproducten, de LNG-haven te Zeebrugge uit te bouwen als een industriële groep.

Een gelijkaardig amendement werd door verschillende leden ingediend zowel langs de zijde van de socialisten als vanuit de Volksunie. Op een bepaald ogenblik werd een dergelijk amendement over de frigorieën in Zeebrugge door de Commissie goedgekeurd ondanks het protest van de Minister. Deze Minister heeft op dat ogenblik in de Kamercommissie de Vlaamse leden op een dergelijke manier afgedreigd dat de meerderheid op haar standpunt wou terugkomen. Als Voorzitter van de Kamercommissie heb ik er toen de aandacht op gevestigd dat over hetzelfde punt geen tweemaal kan worden gestemd. Ik heb dan ook geweigerd dit te doen.

De meerderheidspartijen hebben er toen niets beter op gevonden dan heel de LNG-terminal gewoonweg te schrappen. Met andere woorden, het betrokken artikel met het goedgekeurde amendement gewoon af te voeren.

Men gaat alleen niet zover, mijnheer Moors, om zekere **discrepanties** tussen de resoluties te laten bestaan. Men gaat zelfs zover bepaalde punten volledig af te voeren indien zij niet, tot in alle details, passen bij bepaalde opties die de nationale Minister heeft verdedigd.

De heer C. Moors : Mijnheer Desaeyere, ik spreek u aan als Voorzitter van de Commissie. Ik wil dan ook dat u een volledig relaas geeft en zegt dat er aan toegevoegd werd dat de resolutie, zoals zij oorspronkelijk werd ingediend, opnieuw in openbare vergadering zou worden voorgelegd.

De heer W. Desaeyere : Indien ik u goed begrepen heb, mijnheer Moors, is het de bedoeling deze tekst opnieuw in openbare vergadering in te dienen ?

De heer C. Moors : Zoals hij in de commissie oorspronkelijk was goedgekeurd.

De heer W. Desaeyere : Zonder het goedgekeurde amendement ! Dan is het relaas volledig. Wat is de bedoe-

ling ? De bedoeling is dat, indien de wijzigingen die in de Vlaamse Raad zijn goedgekeurd toevallig een Vlaamse meerderheid vinden in de Kamercommissie, deze zo vlug mogelijk ongedaan te maken, om dan de tekst, zonder het goedgekeurde amendement van de Vlaamse Raad, in openbare vergadering in te dienen. Met dergelijke werkwijze stemt u blijkbaar in. U vindt dat het volledigheidshalve moet worden gezegd.

Ik zal het nu verder hebben over de lichte nuanceringen en toevoegingen, nog niet over de wijzigingen, die volgens mij noodzakelijk zijn bij de tekst die hier aan de Vlaamse Raad wordt voorgelegd.

Een van de preciseringen betreft een onderdeel van het hoofdstuk Steenkool, meer bepaald het punt 8 waarbij de Vlaamse Executieve niet ver genoeg was gegaan. Gelukkig kon deze lauwe optie van de Vlaamse Executieve in de commissie worden genuanceerd. In deze tekst wordt onder meer bepaald „waarbij tot 600 megawatt” voor Limburg wordt voorbehouden.

Bij deze tekst heb ik volgende opmerkingen. Het begrip 600 megawatt is een gevaarlijk begrip. Het is een capaciteitsbegrip. Het bepaalt hoeveel elektriciteit kan worden geproduceerd. Bij centrales kan dat nogal verschillen. In dit verband is er, op het eerste gezicht, een drievoudige mogelijkheid. Men kan deze 600 megawattcentrale in Limburg aanwenden als basiscentrale, met een gebruiksduur van 7000 uur per jaar. Men kan ze inschakelen als middellastcentrale, met een gebruiksduur van 4000 uur per jaar of bij gecombineerde productie.

De tekst van de Vlaamse Raad is in dit geval gevaarlijk omdat de voorgaande zin luidt : „waar mogelijk van het gecombineerde type”. De kans bestaat dat men daarop zal steunen om die 600 megawatt zo weinig mogelijk te gebruiken. Wij hebben dus in de Vlaamse Raad de keuze tussen 7000, 4000 en 2000 uur. Dit heeft tot gevolg dat de keuze niet is 600 megawatt. In feite moet er worden gedeeld door twee en eventueel door vier waardoor het effectief geen 600 megawatt wordt maar 150.

Desaeyere

Dit is natuurlijk voor de Limburgse economie totaal onaanvaardbaar. Ik geef toe dat dit natuurlijk, strikt genomen, de afzet van de Limburgse steenkolen niet in de weg moet staan, op voorwaarde dat via de caloriepool de nodige waarborgen worden gegeven in verband met het **steenkoolverbruik** in de elektrische centrales. Deze waarborgen ontbreken echter volledig in deze tekst. Reden te meer om daar speciaal de aandacht op te vestigen.

Waarom werd trouwens oorspronkelijk de optie genomen om een elektriciteitscentrale in Limburg te vestigen? Om twee redenen: om transportkosten zoveel mogelijk uit te schakelen en om diversificatie van de KS zoveel mogelijk te bevorderen. Deze twee doelstellingen worden natuurlijk niet bereikt indien de centrale die in Limburg wordt gevestigd, slechts voor 25 procent zou worden gebruikt, zoals zou kunnen op basis van deze tekst.

Ik stel dan ook voor de misleidende woorden „en waarbij tot 600 megawatt” te vervangen door „waaronder ten minste een of meerdere basiscentrales met een gezamenlijke capaciteit van 600 megawatt” om er op die manier zeker van te zijn dat deze centrale volledig zal worden benut in de loop van het jaar.

In dit hoofdstuk V over steenkool stel ik voor een nieuw punt 8 in te voeren over cokesfabrieken want ik vrees dat de tekst die nu voorligt misleidend is en voor verschillende interpretaties vatbaar, door het verschil in formulering met de tekst over de elektriciteitscentrales. Deze laatste zegt namelijk duidelijk „... dringt aan op de bouw van elektriciteitscentrales”. Over cokesbedrijven wordt dit niet gezegd; wel staat er „... dat investeringen dienen te worden gestimuleerd” - wat dit ook mag betekenen - „... onder meer in een cokesfabriek in Limburg”.

Gelet op het belang van beide stroomafwaartse projecten voor de **Limburgse** economie, meen ik dat het nuttig zou zijn dat de Vlaamse Raad zijn krachtadigheid bewijst want wij **heb-**

ben allen in de pers gelezen dat minister Knoops deze cokesfabriek in Charleroi wil vestigen. Indien de nationale overheid zou kunnen concluderen dat de Vlamingen tevreden zijn met een elektriciteitscentrale in Limburg, zou ze kunnen menen dat het volstaat „**een** beetje te stimuleren”. Ik dring er dan op aan dat dezelfde termen worden gebruikt in verband met een cokesbedrijf als met betrekking tot de elektriciteitscentrales.

Tenslotte heb ik nog een amendement ingediend bij hoofdstuk VI over elektriciteit. Uit de werkzaamheden in de Kamercommissie is duidelijk gebleken dat de regering ons in feite wil opzadelen met een totaal van 1 900 megawatt, met name een 600 megawatt-elektriciteitscentrale in Limburg en een nucleaire centrale van 1 300 megawatt. Ik zal mij niet bezighouden met het weerleggen van deze voor ons nefaste optie. Volgens mij is deze optie verkeerd omdat wij op het ogenblik en gedurende lange tijd - gedurende de tachtiger jaren - zullen worden geconfronteerd met een aanzienlijke overcapaciteit aan elektriciteit.

In de commissie werd het argument naar voren gebracht dat de laatste maanden van het jaar 1982 de groei van het elektriciteitsverbruik 3 % bedroeg maar ik heb erop gewezen dat de groei van het elektriciteitsverbruik de laatste twee jaren negatief was of praktisch niet was veranderd. Met andere woorden, indien een rationeel energieverbruik wordt nagestreefd en wij aan de nodige energiebesparingen doen, dan is het absoluut niet noodzakelijk de capaciteit van de elektriciteit in dergelijke mate uit te breiden. Dit is een typisch Belgisch compromis waarbij in feite de Limburgse Kolencentrale moet worden afgekocht via een kerncentrale en omgekeerd. Met andere woorden, men vraagt ons in feite de kerncentrale in de koop te nemen, omdat wij op deze manier dan de Kolencentrale kunnen krijgen.

Ik wil daar hier niet verder op ingaan. Er is trouwens een amendement voor een nucleair moratorium ingediend.

Maar, indien de Regering haar voornemen uitvoert en inderdaad deze twee centrales via voorstudies op stapel zet, dan vrees ik dat hierbij dubbel

spel wordt gespeeld, dat hierbij in feite de bedoeling voorzit, wanneer het elektriciteitsverbruik niet in grote mate toeneemt, om dan op een bepaald ogenblik te zeggen dat er onvoldoende, de vraag is, dat de kolencentrale zal worden geschrapt omdat er intussen engagementen zijn genomen, bestellingen zijn gedaan, dat er contracten met Westinghouse of met andere firma's werden afgesloten en dat daarvan niet meer kan worden afgestapt.

De heer C. Moors : Wilt u als voorzitter van de commissie de juiste stellingname van de regering mededelen?

De heer W. Desaeyere : Ik zal dat doen.

De Regering beweert dat er geen sprake van is, dat zij zich engageert tot het feit dat er in ieder geval op de eerste plaats een kolencentrale komt enzo voort, doch dit niet in de tekst wenst te laten verschijnen, maar wel in het verslag.

De heer J. Dupré : Het staat toch afzonderlijk in de resolutie.

De heer N. De Batselier : Er staat geen prioriteit bij.

De heer W. Desaeyere : Ik heb een amendement ingediend om dit vast te leggen. Ik kan enkel constateren dat dit amendement verworpen is.

De heer J. Dupré : Omdat de derde paragraaf van uw amendement niet in overeenstemming was met het standpunt van de Minister van Economische Zaken.

De heer W. Desaeyere : Maar ik heb de afzonderlijke stemming gevraagd over de drie paragrafen en de twee eerste paragrafen werden ook afgewezen. Maar er is niets verloren. Ik kan begrijpen dat u in de late uren van het debat soms vergissingen begaat. De openbare vergadering is er om deze vergissingen recht te zetten, en het is daarom dat ik dat hier aan de orde stel. Ik heb een aantal van mijn amendementen niet ingediend, niet omdat ik ze niet goed vind, integendeel, maar ik heb **mij** beperkt tot enkele amendementen waarvan ik dacht dat ze overeenkwamen met de bedoelingen van de minister en soms met de bedoelingen van een aantal leden van de meerderheid.

Desaeyere

Ik hoop nog altijd dat in deze openbare vergadering een meerderheid kan worden gevonden voor dit amendement en dat de leden dan de intellectuele eerlijkheid zouden hebben om in de openbare vergadering van de Kamer dit amendement goed te keuren.

Het amendement stelt een aantal voorwaarden, met name :

Ten eerste, dat de reële bouw van de kolencentrale het eerst wordt aangevat ; dat men op de werf de facto de grondwerken van de kolencentrale het eerst begint. Dat is toch zeker een voorwaarde die gemakkelijk kan worden ingeschakeld. Van regeringszijde antwoordt men mij dat dit geen probleem is en dat dit de facto zal gebeuren. Welnu, als dat zo is waarom wilt u deze tekst dan niet aanvaarden ?

Ten tweede, dat bij een eventuele te trage groei van het elektriciteitsverbruik de kerncentrale het eerst wordt geschrapt. Ik geloof dat ook dit een redelijke voorwaarde is. Ik zou dan ook aan de Vlaamse Raad willen vragen in ieder geval deze twee voorwaarden te aanvaarden.

Ten aanzien van mijn derde voorwaarde is er bezwaar van regeringszijde. Ik begrijp dit bezwaar vanuit een dictatoriaal doch niet vanuit een democratisch standpunt. Ik kan begrijpen dat een dictator zegt dat wanneer een beslissing werd genomen deze definitief is en dat het Parlement zich daar niet meer hoeft om te bekommeren. Ik meen echter dat de democratische parlementaire procedure anders is en dat het veel verstandiger zou zijn de definitieve **beslissing** betreffende de kerncentrale aan het Parlement over te laten. Volgens de regering kan dit binnen drie jaar ; met andere woorden wij hebben nog een tijdsruimte van drie jaar om definitief te beslissen of wij al dan niet een kerncentrale willen.

Moet er slechts een voorstudie komen, die niets kost, die – naar ik veronderstel – door indienstzijnde ambtenaren wordt gemaakt ? De eigenlijke vastlegging gebeurt echter pas binnen drie jaar.

Ik stel voor dat wij dan binnen drie

jaar met de nodige kennis van zaken, met de informatie die ons intussen ter beschikking wordt gesteld ten gevolge van de evolutie van het elektriciteitsverbruik, waardoor wij intussen klaar zullen zien, zouden beslissen of wij deze kerncentrale ja dan neen willen.

Mijnheer de Voorzitter, bij het begin van mijn uiteenzetting was mijn laatste amendement nog niet rondgedeeld.

De Voorzitter : Dat is nu gebeurd.

De heer W. Desaeyere : Mijnheer Moors, het laatste amendement gaat rechtstreeks in op uw bezwaar.

Bij dit amendement stel ik voor een nieuw hoofdstuk X aan de resolutie toe te voegen luidend als volgt :

„De Vlaamse Raad wenst in ieder geval dat aan de tekst van de Kamer de volgende wijzigingen zouden worden aangebracht : dan volgen de verschillen. **(Onderbreking door de heer Diegenant)**

De heer W. Desaeyere : Het is een aanbeveling aan de Kamer.

In deze tekst komen de voornaamste verschilpunten tot uiting die bestaan tussen de tekst zoals hij hier in de Vlaamse Raad werd ingediend en de tekst zoals hij in de Kamer werd ingediend, behoudens enkele punten die reeds in mijn vorige amendementen zijn toegelicht.

Ik geef hier een korte opsomming : hoofdstuk 1 de algemene opties, de zin over de voorrang van het rationeel energieverbruik boven die van de sectoriële belangenopties.

In punt 6 van de algemene opties : a. over de doorzichtigheid van de prijzen, b. over de prijsmechanismen en het rationele piekbeheer en het probleem van de tarificatie in dit verband.

Wat **hoofdstuk II** betreft, een nieuw punt Ibis, over de verschillende instrumenten waarbij opnieuw het woord „**prijnsbeleid**” een belangrijke rol speelt.

Een nieuw punt 1 ter over de ruimtelijke ordening die helemaal niet voorkomt in de tekst van de Kamer.

Het punt over de bevoegdheid van de

gewesten in verband met de **afstandsverwarming**.

In verband met het hoofdstuk III, aardolieprodukten, meen ik dat dit voor de Vlaamse economie, in fine van punt 6, niet onbelangrijk is, met name ten einde onze havens de mogelijkheid te bieden kwantitatief hun hinterland te kunnen blijven bevoorraden. Ik denk dat de verwijzing naar de havens niet alleen voor de Vlaamse Raad belangrijk is, maar dat het ook noodzakelijk is dit amendement in de Kamer te laten goedkeuren. Ik zal bij de leen van de Vlaamse Raad blijven aandringen om dit inderdaad te doen.

Vervolgens, het toevoegen van een aantal nieuwe punten. Een eerste punt gaat over de zone.

Het is de bedoeling van de Nationale Regering voor aardolieprodukten slechts één zone in te voegen. Volgens mij gaat deze regeringstekst rechtstreeks in tegen de belangen van het Vlaamse land. Inderdaad, door de gunstige ligging ten opzichte van de zee zijn de olieprodukten in Vlaanderen in principe goedkoper. Door van het hele land één zone te maken, ontstaat er een kruissubsidiëring waarbij in feite de Vlaamse mensen onrechtstreeks de aardolie voor Wallonië zullen subsidiëren. In dit verband heb ik in het bijzonder aan de heer Desutter gedacht. Ik meen dan ook dat hij niet anders kan dan dit amendement goed te keuren.

Er is ook een amendement over de veiligheids-, hulp- en ontruimingsplannen dat door de heer Meyntjens in de commissie was ingediend.

In verband met hoofdstuk IV, over aardgas : uiteraard de passage over de frigorieën en in verband met hoofdstuk V over steenkool : de passage over de cokesfabriek die in de regeringstekst volledig is weggevallen. Er is ook de toevoeging dat zowel de elektriciteitscentrale als de cokesfabriek binnen het kader van de Ks dienen te worden opgericht.

Aan de heer Moors wens ik te zeggen dat ik van deze bundel gemakkelijk dertig bladzijden had kunnen maken want er is bijna geen enkele resolutie die letterlijk overeenstemt. Ik heb mij evenwel beperkt tot een aantal grote

Desaeyere

verschilpunten. De heer Moors zal inderdaad moeten toegeven dat die inderdaad bestaan. Deze verschilpunten zijn ook in de inleidende uiteenzetting van de heer Dupré voldoende tot uiting gekomen.

Ik wens mijn uiteenzetting te beëindigen met het stellen van een vraag aan de meerderheidsfracties. In dit verband wens ik geen vraag te stellen aan de regering noch aan de Minister want mijn ervaringen met het operetteachtig overleg van de heer Geens geeft mij in feite weinig zin om aan de Minister nog vragen te stellen! Ik heb wel een vraag aan de woordvoerders van de meerderheidsfracties in deze vergadering: nemen zij de Vlaamse Raad ernstig en zijn zij bereid om de conclusies van dit debat in de Kamer ook werkelijk te verdedigen, of spelen zij een comédiantenrevue? (**Applaus bij de W**)

De Voorzitter: De heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, geachte vergadering, verontschuldig mij dat ik de vergadering even heb doen onderbreken. Dit is echter het gevolg van omstandigheden die buiten mijn eigen williggen.

Na de uiteenzetting van de heer Desaeyere gehoord te hebben, wil ik echter het volgende zeggen. De heer Desaeyere heeft dit debat omschreven als een comedia del arte en als een vaudeville. Wij weten allemaal dat in ieder toneelstuk de acteurs op en af gaan in verschillende kledij en dat zij soms, bij gebrek aan spelers, twee of meer rollen uitvoeren. De heer Desaeyere heeft bepaalde opmerkingen gemaakt in verband met het dubbele mandaat. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat de heer Desaeyere dit hier wat hemzelf betreft ten top heeft gedreven door herhaaldelijk als voorzitter van de Kamercommissie te spreken en zelfs zover te gaan aan de Raad bepaalde aanbevelingen te doen.

Ik spreek hier alleen in mijn functie

van Voorzitter van de Vlaamse Executieve. Ik heb zeer aandachtig de uiteenzetting van de heer Desaeyere gevolgd en iedereen zal het met mij eens zijn dat daarin een zekere logica zit. Een eerste conclusie uit het eerste deel van zijn uiteenzetting was dat hij – ik heb het zo getrouw mogelijk opgenomen – aan de Voorzitter van de Vlaamse Executieve zulkdanige verwijten maakt dat hij het ontslag van deze Voorzitter vraagt. In dat geval moet de heer Desaeyere de toepassing vragen van artikel 71 van de bijzondere wet en dit artikel luidt als volgt: „De Raad kan te allen tijde een motie van wantrouwen tegen de Executieve of één of meer van haar leden aannemen. Deze motie is alleen dan ontvankelijk wanneer zij een opvolger voorstelt, naar gelang van het geval, voor de Executieve, voor een lid of voor meer leden. Over de motie van wantrouwen kan slechts gestemd worden na verloop van achtenveertig uur. Zij kan slechts aangenomen worden bij de meerderheid van de leden van de Raad. De aanneming van de motie heeft het ontslag van de Executieve of van het betwiste lid of de betwiste leden tot gevolg, benevens de aanstelling van de nieuwe Executieve, het nieuwe lid of de nieuwe leden.”

Uit de tekst van artikel 75 van dezelfde wet blijkt duidelijk dat artikel 71 nu van toepassing is.

Welnu, in hoofde van de heer Desaeyere stel ik een zeer sterk gebrek aan logica vast wat de uitvoering betreft van hetgeen hij hier aankondigt. Dergelijke motie is niet ingediend.

Na het betoog van de heer Desaeyere waarbij hij op de tekst van de Commissie een aantal amendementen wil aanbrenge, vraag ik mij af of de indiening van deze amendementen nog wel verantwoord is. Meer zelfs – maar daarover moet u beslissen, mijnheer de Voorzitter – stel ik mij de vraag of deze amendementen ontvankelijk zijn.

Dit wilde ik toch even in de huidige stand van het debat naar voren brengen. (**Applaus bij de CV? en de PVV**)

De Voorzitter: Gezien de huidige stand van de wetgeving lijkt het mij niet mogelijk – het is trouwens ook niet weerhouden in ons reglement –

een motie in te dienen die een opvolger aanduidt, gezien precies de proportionaliteit nu weerhouden is en die proportionaliteit niet kan ingeroepen worden door iemand die niet tot die fractie behoort.

De heer W. Desaeyere: Ik dacht dat Minister Geens, gezien hij toch geen overleg heeft gepleegd en blijkbaar niet functioneert als Voorzitter van de Vlaamse Executieve, de eerlijkheid zou opbrengen om zelf ontslag te nemen. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter: Het incident is gesloten.

De heer De Batselier heeft het Woord om zijn interpellatie uiteen te Zetten.

– **Mevrouw G. Devos, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.**

De heer N. De Batselier (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren, in de eerste plaats wil ik de verslaggever feliciteren voor zijn verslag dat zeer goed de werkzaamheden van de Commissie weergeeft. We moeten niet steeds kritiek spuien. Wanneer er iets goed is, moeten we dat ook zeggen.

Ik moet echter wel betreuren dat de voorzitter van deze Raad, wanneer ik ingeschreven sta voor een interpellatie tot Minister Geens rond het al of niet plaatshebben van overleg, eerst het woord geeft aan een andere spreker, zondanig dat de interpellatie in feite vervalt. Dit is een houding waardoor men elke interpellatie kan ontwijken en dat is zeker niet de bedoeling.

Ik kan mij grotendeels aansluiten bij de woorden van de heer Desaeyere.

Ik geloof dat de leden van de Vlaamse Executieve nog niet weten hoever de invloed van de Kamercommissie reikt. Wij konden dat enkel zien tot in de Commissie.

In het nationale rapport van de Kamercommissie lezen wij zowel op bladzijde 44 en 45 als op bladzijde 75 dat de heer Knoops het overleg als beëindigd beschouwt. Dat staat expliciet in het commissieverslag.

In de Commissie van de Vlaamse Raad daarentegen en ook als ant-

De Batselier

woord op een vraag die ik hier enkele weken geleden heb gesteld, antwoordt Minister Geens dat het overleg niet beëindigd is.

Vooraleer wij het nationale debat zullen houden, zou ik graag willen weten of de wetgeving gerespecteerd werd of niet. Ik betwist niet dat er overleg is geweest, hoewel men daar vraagtekens kan achterplaatsen. Wat echter niet kan betwist worden is dat Minister Geens enerzijds zegt dat het overleg niet beëindigd is en dat anderzijds Minister Knoops zegt dat dit overleg wél beëindigd is.

Vooraleer men het debat plenair in de Kamer kan aanvatten, is het duidelijk dat het overleg tussen de gewesten en de Executieve moet beëindigd zijn.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, ik vraag dan ook zeer concreet of er nog verder overleg komt tussen de Vlaamse Executieve en de nationale regering en of dit overleg nog zal plaatshebben vooraleer er een openbaar debat komt rond het energieprobleem.

Mijnheer de Minister, het zal van uw antwoord op deze concrete vraag afhangen of u ja dan niet het overleg laat uithollen. Vele leden hebben moties ingediend en resoluties gestemd die gaan in de zin van een verdere **federalisering** terwijl u in feite de bevoegdheden die wij nu reeds hebben laat uithollen.

Mag ik u vragen dat u op dat vlak vrij duidelijke taal zou willen spreken.

Wanneer men dus zegt dat het overleg niet beëindigd is, is het onmiddellijk nodig schikkingen te treffen om dit overleg daadwerkelijk op gang te brengen.

Ik kom nu tot de werkzaamheden van de Vlaamse Raad.

Ik durf zeggen dat het zeker niet kan geloofwaardig worden dat in de Commissie van de Vlaamse Raad het gesprek over deze energieopties heel wat efficiënter en sneller is verlopen dan in de nationale Commissie. Wanneer sommigen ietwat laatdunkend over de Vlaamse Raad spreken, kan

men dit alleen maar betreuren, maar dan blijkt toch in de praktijk dat men meer kan verrichten in deze Commissie dan dit in ieder geval in de nationale parlementaire Commissie het geval is.

Anderzijds moeten wij ook vaststellen dat wij bij de vertegenwoordigers van de Vlaamse Executieve aldaar, die verantwoordelijk is voor het energiebeleid, met name de heer Geens, gemerkt hebben dat betrokkene bereid was aanpassingen te doen aan de tekst en zeker niet de discussie is uit de weg gegaan. Dit kan op nationaal vlak niet worden gezegd. Daar wordt wel gestemd, maar niet gediscussieerd.

Betekent dit nu dat wij integraal achter deze nota staan? Ik meen van niet. Wij hebben een aantal cruciale **inhoudelijke** opmerkingen. Vooral omdat wij menen dat deze nota ietwat haar concrete doelstelling mist, meer dan gewoon een aantal zinsneden, dachten wij dat het goed was van per hoofdstuk een aantal gekwantificeerde objectieven te stellen, zodat wij weten waar ons beleid ons naartoe brengt. Zo weten wij weinig of niets welk economisch groeiritme wij als basis nemen, welk groeiritme inzake het elektriciteitsverbruik wij als basis nemen om later te kunnen evalueren welke uitrustingen wij hiervoor nodig hebben. Ook zijn ons de objectieven inzake het REV-beleid onbekend. Graag hadden wij meer **preciese** doelstellingen gezien.

Het produktie-objectief inzake steenkool: hieromtrent hebben wij amendementen ingediend en wij zullen dit straks opnieuw doen. In de Commissie van de Vlaamse Raad gingen alle leden akkoord met het vooropgestelde produktie-objectief. Men heeft het echter niet in de resolutie opgenomen. Ik meen dat dit eveneens een zekere concreetheid mist omdat de buitenwereld weinig kennis heeft van de verslagen die wij hier opstellen. Er zijn nog andere punten in de nota waartegen wij ons formeel verzetten. De uitspraak bijvoorbeeld dat het nationaal uitrustingsplan enkel in functie moet zijn van de minimale kostprijs per kilowatt-uur, lijkt volgens ons niet meer te **klopen** met de **huidi-**

ge benadering van het globale energiebeleid ten voordele van het algemeen belang. Wij dachten eerder dat het nationaal uitrustingsplan moet opgebouwd worden op basis van de reële behoeften aan energie en niet louter op basis van de minimale kostprijzen als men toch weet dat de kostprijzen voor bepaalde sectoren erg in vraag kunnen worden gesteld.

Wij vinden in deze tekst ook niets terug in verband met een vestigingscommissie die zou moeten oordelen over het al dan niet installeren van bijkomende elektrische centrales. U hoort goed: wij beperken ons voorstel niet alleen tot louter en alleen kerncentrales maar wij denken dat voor elke bijkomende elektrische centrale een dergelijke vestigingscommissie opdracht moet krijgen.

Ook met het standpunt in verband met Eurochemic kunnen wij het niet eens zijn. Aan de andere kant denk ik dat de nota van de Commissie van de Vlaamse Raad betreffende de elektriciteit geen duidelijker standpunt inhoudt dan deze van de nationale regering. Ik wil deze resolutie even voorlezen. Het gaat namelijk over de zesde resolutie op het gebied van de elektriciteit, punt 4, bladzijde 26. Ik citeer: „Beveelt aan, desgevallend en rekening houdend met de voorafgaande opties, inzonderheid met optie 3 inzake steenkool, het installeren van nieuwe produktiemiddelen, inzonderheid op basis van vaste of nucleaire brandstoffen, toe te laten”. Wat moet ik daaruit interpreteren? Betekent dit dat men zich aansluit bij het standpunt van de nationale regering? Of staat hier eerder dat eerst moet worden prioriteit gegeven aan de uitbouw van een steenkoolcentrale van 600 megawatt en dat men pas nadien tot de uitbouw van een kerncentrale van 1300 megawatt kan overgaan.

Nergens, in geen enkele resolutie maakt deze tekst mij duidelijk of de Vlaamse Raad voorstander is van een participatie in Chooz. De vraag stelt zich of wij ons daarover niet vrij duidelijk moeten uitspreken omdat dit zijn invloed heeft onder andere op de kwaliteit van het water en zo rechtstreeks van belang is voor Vlaanderen. Dit zijn de grootste vraagtekens die

De Batselier

wij in deze nota terugvinden.

Wat de andere punten betreft, gaat deze nota heel wat verder dan die van de nationale regering. Zij is heel wat genuanceerder en concreter voor bepaalde punten. Er blijft volgens ons echter een vraagteken rond bepaalde opties inzake kernenergie en dit lijkt ons niet aanvaardbaar.

Wij wilden deze grote lijnen die wij zelf onderschrijven in verband met het energiebeleid even voorstellen omdat wij niet alleen naar hier zijn gekomen om kritiek te formuleren maar ook om een eigen visie naar voor te brengen.

Als wij de elementen van ons standpunt toetsen aan datgene wat in de resoluties van de Commissies van de Vlaamse Raad staat, blijkt dat wij voorstander zijn van een energiebeleid op basis van reële behoeften, van een energiebeleid dat in functie staat van een algemeen sociaal-economisch beleid en geen eigen inhoud heeft, louter om de energie.

Wij dachten dat een dergelijke benadering ook een globaal energiebeleid moet insluiten, dat niet afzonderlijk is opgebouwd langs de verschillende energiesectoren, maar integendeel dat men vanuit globale energiebehoeften moet afleiden wat de specifieke opdrachten van deze verschillende energievectoren zijn.

Tegelijkertijd betekent dit dus, aangezien wij voorstander zijn van een meer planmatig sociaal-economisch beleid, dat ook binnen dit plan het energie beleid een cruciale plaats moet innemen. Wanneer men vijfjaarlijkse debatten zou houden rond economische planning zou het voor ons zeer goed uitkomen wanneer men telkenmale een energiedebat aan dit debat zou koppelen.

Centraal staat voor ons meer de vraagoptie dan de aanbod-optie, omdat wij juist deze energiebehoeften centraal stellen. Wij dachten dat zulks veel meer uit de verf komt in deze teksten, waarin duidelijk de voorkeur wordt gegeven aan REV-beleid dan in de nationale regering het geval is. Onder REV-beleid, beschouwen wij niet al-

leen het zuiniger produceren van grondstoffen, maar ook dachten wij dat onder REV moet verstaan worden : optimaal gebruiken van verschillende energiedragers. Dat betekent ook dat wij alle aandacht moeten besteden aan de mogelijkheden van coproductie en produktiemethodes op basis van afvalwarmte.

Dit REV-beleid moeten wij zowel naar de industrie als naar de vervoersector toe trachten te concretiseren, maar ook naar de individuele huishoudens en de tertiaire sector toe. Dit betekent dus dat in ons instrumentarium op economisch vlak, zowel wat de expansiewetgeving als de contractuele planning betreft, één van de criteria die daarin een belangrijke rol speelt, moet worden, het verminderen van het energieverbruik per eenheid/produkt. Ik dacht dat dit het belangrijkste objectief moest zijn van de bijkomende steunverlening, die wij toch telkenmale – en zeker in deze periode moeten leveren.

Een ander punt is zeker en vast de mentaliteitswijziging, waar wij kunnen onderschrijven wat in de nationale nota staat vermeld.

Wat de vervoersector betreft, dacht ik dat het misschien goed was dat ook de Vlaamse Executieve – aangezien de gewestelijke aspecten van het vervoerbeleid onder zijn bevoegdheid vallen – energie als invalshoek zou kunnen gebruiken, om op dat vlak de gewestelijke aspecten ietwat inhoud te geven, met name door het gemeenschappelijk vervoer prioritair te stellen en niets te laten afbouwen.

Wat het energie-aanbod betreft, hebben wij als optie dat het eindverbruik niet meer in dezelfde mate mag stijgen, maar integendeel dat het energieverbruik steeds minder in correlatie moet staan met de economische groei.

– De heer J. Pede, Voonitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

Dit kan door een nieuw industrieel beleid. Gezien wij ook op gewestelijk vlak voor een groot deel, alleszins wat de nieuwe sectoren betreft, bevoegd zijn voor het nieuw industrieel beleid betekent dit dat wij op dit terrein heel wat concreter kunnen zijn dan wat de

Nationale Regering ons te bieden heeft.

Wat de industriële structuur betreft kunnen wij hier proberen een minder energieverblindende structuur uit te bouwen. Wij menen dat daardoor een moratorium op nieuwe kerncentrales mogelijk moet zijn. Wanneer de eerstkomende jaren toch een dergelijke economische groei zou geschieden, dan moeten wij langs verhoging van capaciteit kunnen reageren. Dit moet dan echter wel gebeuren door de uitbouw van een centrale op basis van steenkool veeleer dan op basis van kernenergie.

Dit betekent ook dat wij niet akkoord gaan met een participatie in Chooz omdat dit een cumulatie van nadelen vormt. De bouw van een kerncentrale in eigen land komt immers de tewerkstelling nog ten goede. Zoals de huidige elementen ervoor staan denken wij niet dat wij veel compensaties uit een participatie in Chooz zullen halen. De Fransen zullen dit zeker en vast steeds meer zelfstandig willen uitbouwen. Men moet dit zeker en vast niet komen verkopen langs de stellingen die wel zullen terugvloeden, Integendeel, de Fransen hebben op dit ogenblik een dossier van compensaties op compensaties klaar die onze eigen industrie weer in gevaar kunnen brengen.

Wij wensen eigenlijk de capaciteit niet uit te bouwen. Indien dit echter wel noodzakelijk zou blijken, dan moet dit langs een steenkolenoptie gebeuren die voor ons zowel binnenlandse als buitenlandse steenkool inhoudt.

Wij hechten er aan dat in de resolutie duidelijk wordt opgenomen dat het produktieobjectief van de binnenlandse steenkool 7 miljoen ton per jaar moet bedragen. De laatste jaren zien wij in de Kempen deze produktie stelselmatig verminderen tot 5,9 miljoen ton per jaar. Wij wensen dit geoptimaliseerd te zien. Daarvoor zijn geen nieuwe mijnen nodig, maar een nieuwe schacht voor het personeel. De lange schachten vormen één van de grote kosten van onze steenkolen. In de plaats van een totaal nieuwe infrastructuur van mijnen uit te bouwen, is een nieuwe schacht voor het

De Batselier

personeel veel beter. Daardoor zou de rendabiliteit van onze steenkool merkbaar verhoogd worden.

Buiten dit productie-objectief moeten wij ook komen tot andere technologieën in verband met deze steenkolen. Ik denk onder meer aan het ondergronds vergassen en het vloeibaar maken. Deze technieken moeten ook maximaal gebruikt worden.

Wij stellen duidelijk – hierbij sluit ik mij aan bij de heer Desaeyere – dat deze bijkomende centrale op steenkool er een van 300 megahertz watt moet zijn. Wij geven echter de voorkeur aan twee centrales. Naar onze mening moeten dit basiscentrales zijn. Gezien het leefmilieu dachten wij dat een centrale van 300 megahertz watt te verkiezen is boven een mastodont van 600 megahertz watt. Deze moet dan echter ingevoegd blijven bij de KS.

Tegelijkertijd wensen wij dan ook te zeggen dat alles aangaande de nieuwe cokesfabriek – het is inderdaad zo dat in de Commissie gewild een andere tekst is genomen in verband met de bijkomende centrale voor steenkool en de bijkomende cokesfabriek in Limburg – op een gelijkaardige manier dient geformuleerd. Maar, al deze formaliteiten moeten geschieden binnen de KS omdat dit een mogelijkheid geeft tot diversificatie en tegelijkertijd ook een mogelijkheid om de huidige niet zo rooskleurige financiële toestand van de KS te verbeteren.

Wat de elektriciteit zelf betreft wil ik stellen dat wij niet zo ver gaan als sommige anderen. Wij stellen de huidige reeds besliste kerncentrales niet opnieuw in vraag. Wel zijn wij van oordeel dat zowel Doel 3 en Doel 4 als Tihange 2 en Tihange 3 maar in exploitatie mogen komen wanneer wij degelijke controle en toezichtsmaatregelen hebben genomen. Dit betekent dus dat wij de exploitatie ervan aan voorwaarden koppelen. Wij hebben nog een termijn vóór ons liggen die wij daarvoor moeten gebruiken.

Wat de toekomst betreft zouden wij zeker en vast het systeem van de vergunningen inzake bij komende elek-

trische centrales – niet alleen kerncentrales maar ook elektrische centrales onder de loupe moeten nemen om ons op dat vlak, ook vanuit de gewesten, veiliger te stellen.

Als Vlaamse socialist menen wij dat wij een vestigingscommissie moeten oprichten waar zowel de nationale Regering als de gewesten bij betrokken zijn. Zij dienen hun mening te geven zowel over de exploitatie als over de inplantingsplaats.

Ik ga niet verder uitweiden over de electriciteit en de distributie ervan. U kent onze mening. U weet dat wij wensen dat de wet van 1 maart 1922 op dat vlak beter en nauwlettender zou worden toegepast dan vandaag het geval is.

Thans kom ik tot de kernenergie en vooral tot de afvalproblematiek. Ik wil mij hier beperken tot Eurochemic.

Het probleem is veel complexer dan het gewoon opteren voor de heropening of de sluiting van Eurochemic. De activiteit van deze firma bestaat in de verwerking van afval.

Vandaag wens ik hier te stellen – wij zullen dat ook in de openbare vergadering van de Kamer doen – dat wij geen voorstander zijn van het heropenen van deze splijtstof. Wij geloven niet in definitieve uitspraken in dit verband. Er dient nog te worden uitgemaakt welke technologieën wij morgen zullen hebben om de afval van deze splijtstof te stockeren en hoe wij in feite de huidige technologieën kunnen verfijnen. Wij vragen dus een uitstel van beslissing tot 1985 om tegen dan goed de voordelen en de nadelen van heropwerking en van stockeren – dus een once through cycle te hebben – af te wegen.

Wij wensen echter duidelijk te stellen dat men niet moet denken dat dit dan opnieuw een cumulatie van investeringen in de twee richtingen is. Neen, want zelfs in een optie van Eurochemic – morgen naar 300 ton – terwijl de huidige regering en ook de Vlaamse Raad spreken van 60 à 75 ton maximum, zal men altijd voor een groot gedeelte op stockeren zijn afgestemd.

De onderzoeksgelden, de bij komende

technologieën van deze stockage worden geen extra-uitgaven maar worden ook nuttig wanneer men ooit moest pleiten voor het feit dat Eurochemic aan heropwerking zou moeten doen.

Wij wensen dus in ieder geval deze definitieve beslissing uit te stellen tot wanneer wij op de hoogte zijn van deze twee technologieën. Dit betekent dat wij impliciet ook vragen dat vanaf morgen meer aandacht, meer publiciteit, meer geld zou worden gegeven voor het dringend onderzoek naar de intermediaire stockage van de gebruikte brandstof in België.

Er is ook nog een bijkomend probleem van de sociale controle op de werknemers. Ik stel voor dat men in plaats van allerlei eenzijdige beslissingen men zou komen tot het omschrijven van een protocol tussen enerzijds de directie, en anderzijds de overheid en de vakbonden. Dit lijkt mij in verband met mogelijke sociale conflicten de enige weg te zijn om, op een goede manier uit de problematiek te geraken.

Ik wens ook nog enkele bedenkingen in verband met de petroleumsector te formuleren. Hieromtrent hadden wij deze morgen reeds een discussie, mijnheer de Minister, meer bepaald in verband met Texaco. Ik meen dat de overcapaciteit op dat vlak een determinerende rol speelt. Het gaat dus niet op zomaar te zeggen dat de overheid dit maar moet overnemen. Men moet tegelijkertijd nadenken over onze doelstelling dat de petroleumsector minder belang in ons totaal energieverbruik gaat krijgen. Men zet het streefcijfer van 40 procent voorop. Dit is voor de petroleumsector een minder rooskleurig toekomstperspectief.

De heer Dupré is door zijn amendement gedeeltelijk aan onze wens tegemoet gekomen, daar waar hij schrijft dat voldoende krakers moeten worden opgericht om aan dat probleem te voldoen en dus een diversificatie in die activiteit te krijgen.

Wij denken eerder – alhoewel het in dezelfde richting gaat – aan een discussie over het middel en niet over het beleid, dat een common cracking-installatie beter zou zijn, om de eenvoudige reden dat wij dachten dat elke

De Batselier

raffinaderij beroep zou kunnen doen op deze common cracking-installatie indien deze raffinaderijen elk hun krakers zouden hebben.

Het is een ietwat andere benadering waarover wij zeker en vast moeten kunnen discussiëren.

In verband met het gasprobleem – en de heer Desaeyere heeft mij het gras voor de voeten weggemaaid – is het zo, dat, op basis van een amendement dat de heer Colla en ikzelf hebben ingediend in de commissie van de Vlaamse Raad, ertoe strekkende de valorisering en de uitbouw van Zeebrugge tot een industriële groeipool op dit vlak te realiseren en door de aanvaarding ervan, wij in de commissie van de Kamer moeilijkheden hebben ondervonden.

Ik ben natuurlijk politiek onervaren. Als jong parlementslid heeft het mij gestoord dat men gedurende twee uur allerlei technieken – waarin ik niet zo geschoold ben – heeft aangewend om in feite een meerderheidsstelling die tegen de mening van de meerderheid was om te buigen in een minderheidsstandpunt...

De heer L. Tobback : Het is geen kwestie van ondervinding maar wel van wat de CVP zei. **(Onderbreking door de heer Dupré)**

De heer N. De Batselier : Maar wat mij vooral heeft gestoord is dat men het reglementair bij het rechte eind had. Het heeft mij ook gestoord omdat dit vooral belangrijk was en dat het ging om een zuivere chantage vanwege de Waalse zijde en in feite was deze discussie ook niet erg zinvol. Inderdaad, of er nu al dan niet in vermeld staat dat men die frigorieën gaat valoriseren in Zeebrugge, doet er niets toe. Indien men ze ergens gaat valoriseren zullen onze Waalse broeders toch niet vragen dit in Luik te doen. Dit betekent dus dat het in Luik om een formalisme gaat maar het betekent eveneens dat zelfs op dat vlak de meerderheid – inzonderheid de Vlamingen van die meerderheid – zich niet wensen te houden aan een motie die hun eigen goedkeuring had weggedragen.

De heer J. Van Elewyck : Maar dat is toch typisch !

De heer N. De Batselier : Ik verwacht vandaag, ter gelegenheid van deze bespreking, dat zij een amendement indienen om op die manier hun houding te wijzigen. Ik denk echter dat wij bezig zijn een spelletje te spelen. Velen van ons hebben betreurd dat we geen eigen Vlaams Parlement hebben. Maar op een ogenblik dat men kan tonen dat men zelfstandig op een bepaald punt een beslissing heeft genomen, gaat men dit opnieuw in vraag stellen, dan krabbelt men terug voor zijn eigen verantwoordelijkheid. De nationale Minister heeft op dat ogenblik geen enkel argument naar voren gebracht om aan te tonen waarom hij dit terugtrok.

Ik betreur dan ook ten eerste dat men zich gewoon aan een chantage van een Staatssecretaris, die tijdens die besprekingen niet zoveel blijkt had gegeven van een goede kennis van het dossier, heeft onderworpen op een punt dat hij moeilijk verkeerd kon hebben begrepen. Ik kan dat alleen maar betreuren en een vraagteken zetten bij de rol van de Vlaamse Raad als algemene vergadering en bij de rol van het Parlement in zijn geheel.

Ik kom zo tot het einde van mijn betoog. Wij hebben een aantal bijkomende elementen in deze nota aange troffen. Deze resolutie is rijker dan die van de nationale regering. Er zitten zelfs een aantal punten in waarmee wij de nationale regering in verlegenheid kunnen brengen. Ook dat hebben wij vastgesteld.

De Voorzitter zegt dat amendementen kunnen worden ingediend. Wij dachten niet dat deze amendementen er hoefden te zijn omdat wij niet zien hoe over deze nota kan worden gestemd.

Volgens de wetgeving bepaalt de Executieve zelf hoe zij een advies opbouwt. Zij kon zelfs zonder raadpleging van de commissie een advies uitbrengen. Zij was echter van oordeel de nota toch naar de commissie te verzenden.

De heer W. Desaeyere : Dat advies kan toch niet zonder de commissie en zonder de Raad worden opgebouwd ?

De heer N. De Batselier : Volgens de bijzondere wet van 8 augustus 1980

tot hervorming van de instellingen kan dat. Maar, men heeft toch de Commissie geraadpleegd wat ik een goede zaak vind.

De heer J. Dupré : Uit vrije wil !

De heer N. De Batselier : Wanneer wij morgen niet over de nota stemmen dan betekent dat niet dat wij er integraal mee akkoord gaan. Dat wil ik de minister duidelijk maken. De opmerkingen die onze fractie maakt hebben vooral betrekking op de concrete opties. Wij denken hierbij aan het REV-beleid, aan de besparing van 10 miljoen ton olie of 22 procent minder vaten verbruik dan in 1981. Wij dachten ook aan de common-cracking-installatie en aan de LNG-haven te Zeebrugge waar wij akkoord gaan met het amendement van de heer Desaeyere nadat ik eenzelfde amendement had ingediend in verband met de bescherming van het plaatselijk natuurgebied. Ik denk niet dat dit enige problemen zou hebben meegebracht, indien wij dat in de Commissie naar voor zouden hebben gebracht. Wij denken tevens aan het nationale uitrustingsplan in functie van de reële behoeften in plaats van de minimale kostprijs. Ik meen dat dit nogal spijtig geformuleerd is omdat men hier de indruk heeft dat het uitrustingsplan er alleen maar komt in functie van vectoren die minimaal kosten terwijl men in andere resoluties vraagtekens zet in verband met de wijze waarop de kostprijs moet worden bepaald. Wij hebben het moeilijk met de controleinstellingen, met de vestigingscommissie die er niet duidelijk in wordt vermeld, met de optie bijkomende kerncentrales en uiteraard ook met de optie **Eurochemic**.

Dat zijn zowat de moeilijkheden waarmee wij worden geconfronteerd. In dat verband, mijnheer de Voorzitter, hebben wij amendementen ingediend die werden rondgedeeld. Wij blijven bereid deze amendementen terug te trekken indien men niet tot de stemming overgaat. Wanneer men toch zal stemmen dan zullen wij deze amendementen indienen en verdedigen. **(Applaus bij de SP en de W)**

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, alvorens over te gaan tot de eigenlijke bespreking van de resolutie, wens ik in de eerste plaats te antwoorden op de aantijgingen van de heer Desaeyere over de tegenstrijdige houding die de meerderheidsfracties zouden hebben aangenomen, enerzijds, in de commissie van de Vlaamse Raad en, anderzijds, in de commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Ik heb met aandacht geluisterd naar die zagezegde tegenstrijdigheden. Ik ga in dit verband volledig akkoord met wat collega Moors heeft gezegd : zij bevatten inderdaad niets fundamenteels. Het gaat om tekstverbeteringen zonder fundamentele wijzigingen. Zij houden verband met zaken die min of meer expliciet zijn gezegd, zoals de hogere energieprijzen, de milieubelasting, de stadsverwarming, het moratorium en de standpunten inzake steenkool.

Het waren geen standpunten van de Vlaamse Executieve, misschien wel van de Volksunie, afdeling Limburg. Ik vraag mij echter af of, inzake de cokesfabriek in Limburg, de Volksunie van Gent en Zeebrugge hiermede akkoord gaat. .

De heer W. Desaeyere : De cokesfabriek wordt vermeld in de Vlaamse tekst.

De heer A. Denys : De andere zaken waarover u het hebt gehad maken het voorwerp uit van amendementen die u hebt ingediend. Zij komen niet voor in de tekst van de Vlaamse Executieve.

De heer W. Desaeyere : Ik heb het over de drie bladzijden van mijn tekst. U vindt dat het kleine tekstwijzigingen zijn. Geldt dat ook voor de cokesfabriek en de ruimtelijke ordening 3

De heer A. Denys : Dat staat niet in de nota van de Vlaamse Executieve.

De heer W. Desaeyere : Toch wel.

De heer A. Denys : Laten wij niet vitten. Wij hebben duidelijk ons standpunt ter zake toegelicht. Wat de procedure betreft die in de Vlaamse Raad

werd gevolgd betreuren wij het dat wij niet, zoals in de Waalse Regionale Raad, eerst een openbaar debat hebben gehouden, vooraleer met de werkzaamheden in de Kamercommissie te starten. Onzes inziens zouden een aantal discussies over de procedure zijn vermeden, indien wij hierover te gepasten tijde hadden kunnen debatteren in de Vlaamse Raad.

Ik meen dat het belangrijk is voor de toekomstige geloofwaardigheid van onze instellingen dat de procedures van overleg en concertatie vlug en doeltreffend verlopen, zoniet dreigt men in een situatie terecht te komen waarbij dergelijke concertaties alleen maar remmend en blokkerend werken.

Bij de optie die men aan bepaalde kant meende te moeten voorstaan, namelijk een regionale aanpak van het energiebeleid, hebben wij een aantal beschouwingen.

Wij menen dat het energiebeleid op zichzelf een trans-nationale en een internationale dimensie vertoont. Als Vlaamse Gemeenschap hebben wij er alle belang bij dat nog een gemeenschappelijke nationale politiek ter zake wordt gevoerd.

Wij moeten er rekening mede houden dat de productiecentra van steenkool, olie en aardgas ver verwijderd liggen van de verbruikcentra, dat een aantal politieke elementen, die de energiebevoorrading beïnvloeden, behoren tot internationale politiek en dat de weerslag van de marktvoorwaarden uitstijgt boven de omvang van de werelddelen. Wij kunnen daaraan toevoegen dat de infrastructuur grensoverschrijdend is. Denken wij maar aan de pijpleidingen en het aardgas uit de USSR. De regionalisering van het energiebeleid zou ook aanleiding geven tot compensaties die in de huidige financiële en economische toestand van ons land als een onaanvaardbare luxe moeten worden beschouwd.

Wat de eigenlijke bespreking betreft van de resoluties die aan de Vlaamse Raad werden voorgelegd en meer bepaald de globale opties, moet het onze bekommernis zijn een energiebeleid te voeren dat gericht is op een groeiende welvaart en een zuinig be-

heer van de hulpbronnen. Dat beleid moet niet alleen rekening houden met de hedendaagse maar ook met de toekomstige eisen en noden en moet op een lange-termijnvisie steunen. Dit maakt ook een coördinatie van de inspanningen noodzakelijk maar het lijkt ons niet realistisch al deze inspanningen in één begrotingspakket te willen samenbrengen. Het zou veel logischer en praktischer werken zijn met één energienota per begrotingspost.

Door prioriteit te leggen op de vraag, wekt men verkeerdelijk de indruk dat in het verleden in dit verband niets werd gedaan. Nochtans werden in het verleden op diverse niveaus inspanningen gedaan om de vraag zo laag mogelijk te houden, via energiebesparende maatregelen. Er dient te worden opgemerkt dat ook het belang van het aanbod niet mag worden verwaarloosd. Een evenwichtige aanpak van vraag en aanbod getuigt veel meer van een realistisch beleid.

Wij zullen niet discussiëren over de degelijkheid van de berekeningsmethode inzake vooruitzichten over de vraag naar energie. Wel moeten wij rekening houden met de zeer lange tijd die verloopt tussen het ogenblik waarop de beslissing voor een investering wordt genomen en het tijdstip waarop het project operationeel wordt. Denken wij maar aan de termijn van vijf jaar tussen de aanvraag van een vergunning voor, en het in dienst nemen van een klassieke elektriciteitscentrale. Voor een kerncentrale stijgt deze termijn zelfs tot tien jaar uit. De structuur van de energiebalans voor het jaar 2000 zal dus grondig worden beïnvloed door de investeringsbeslissingen die in de loop van de vijf volgende jaren zullen worden genomen.

Wat de doorzichtigheid van de prijzen betreft, hebben wij begrip voor het standpunt dat men een sociale dimensie wil geven aan de tarificatie maar de economische en de industriële benadering moet naar ons gevoel prioritair zijn omdat de energiekosten in de bedrijven van een dergelijk belang zijn dat ze grote invloed hebben op hun competitiviteit. Een kortzichtige transfert ten nadele van deze competi-

Denys

tiviteit zou eveneens een asociaal karakter kunnen hebben, onder de vorm van grotere werkloosheid.

Enkele woorden over resolutie 13 van de globale opties, die bepaalt dat „... dringend werk moet worden gemaakt van de structuurhervormingen in de wet van 8 augustus 1980 ...“. Wij menen niet dat nieuwe structuurhervormingen noodzakelijk zijn om een goed energiebeleid te voeren.

Wat het tweede resolutieontwerp, inzake rationeel verbruik van energie betreft, menen wij dat het vastleggen van een absoluut getal als doel gevaarlijk is en aanleiding kan geven tot verkeerde opties, waarbij de financiering van de inspanningen ondergeschikt zou zijn aan het doel. Dit is een gevaarlijke en verkeerde benadering. Bij het uitstippelen van de inspanningen die men wenst te leveren, moet zowel rekening worden gehouden met de resultaten als met de financiering.

Voorts zijn we van oordeel dat de beste stimulans zou kunnen worden gegeven langs fiscale weg. Dit is een eenvoudige en zeer efficiënte manier, vooral in verband met huishoudelijke verwarming. Daar lijkt ons een terrein open te liggen, bijvoorbeeld fiscale aftrekbaarheid als stimulans in te schakelen.

Wij menen nochtans dat de aanpak van overheidswege veel meer op de eigen openbare sector moet zijn gericht dan op de industriële en de huishoudelijke sectoren. De privé sector is, door zijn eigen financiële verantwoordelijkheid, zich meer bewust van het rendement van de inspanningen dan de organen die erover beslissen in de openbare sector. Het lijkt ons dan ook wenselijk dat de vastgelegde bijkomende kredieten van het Ministerie van openbare werken in hoofdzaak daartoe zouden worden bestemd.

De experimenten met stadsverwarming als middel van rationeel energieverbruik moeten worden voortgezet. Verregaande beslissingen echter inzake collectieve verwarming lijken ons in het huidige stadium al te risikant. Degelijke wetenschappelijke conclusies over die experimenten zijn

vereist alvorens tot concrete beslissingen over te gaan.

Ten derde hebben wij het resolutieontwerp betreffende opties op het gebied van de aardolieprodukten. Het is duidelijk dat de geschiedenis van de laatste jaren de te grote afhankelijkheid van aardolieprodukten inzake energieverbruik scherp heeft geïllustreerd.

De politieke onzekerheid in het Midden-Oosten, dat voor 60 procent in staat voor de bevoorrading van de aardolieprodukten, kunnen we niet klakkeloos naast ons neerleggen.

Het beginsel van het energiebeleid, uitgestippeld door de Europese gemeenschap, dat bepaalt dat het verbruik van aardolie moet beperkt blijven tot ongeveer 40 procent van het bruto-verbruik van primaire energie, is voor ons dan ook een goede leidraad.

Deze vermindering, dit dalend verbruik van aardolieprodukten, heeft echter ernstige gevolgen voor onze raffinaderijen.

Het probleem van de „vermindering van de hoeveelheid te verwerken aardolieprodukten“ stelt zich onvermijdelijk.

De vraag naar lichte produkten zal praktisch dezelfde blijven, maar de vraag naar zware produkten integendeel vermindert drastisch.

Bijkomende conversie-eenheden zijn dus vereist, maar het is duidelijk dat nieuwe krakingseenheden de hoeveelheid aardolie nog zal doen verminderen.

Een initiatief inzake een „cracking-installatie“ situeert zich niet op gewestelijk of nationaal vlak, maar uitsluitend op internationaal vlak.

Een benadering van de petroleummarkt op nationaal vlak is gedoemd te mislukken wegens de open markt, de onmogelijkheid om tariefmuren op te richten en wegens de complexiteit van de operaties.

In dit verband vinden wij het onverantwoord, gevaarlijk en nutteloos mocht de overheid in ons land zelf

overwegen een dergelijke „cracking-installatie“ op te richten.

Een nationaal overheidsinitiatief voor een kraakeenheid zou een verstoring van de markt betekenen en leiden tot een niet rendabele toestand.

De heer W. Seeuws : Tot de controle van de prijzen !

De heer A. Denys : Inzake het opslagbeleid, dient toch opgemerkt dat een verplichte opvoering van de volumes een zware financiële weerslag zou betekenen, die, ten laste van de raffinaderijen of van de verbruiker valt. Rekening houdend met de slechte evolutie in de raffinagesector, en ten volle beseffend dat nieuwe lasten toch doorberekend worden aan de verbruiker, lijkt het ons verstandig, inzake bevoorrading, geen paniekbeleid te voeren.

Gezien de daling van de vraag, die op dit ogenblik varieert tussen 10 en 12 procent per jaar kunnen we zeggen dat de verhouding tussen de werkelijke stocks, op basis van de cijfers van het vorig jaar, een strategische voorraad oplevert van 100 dagen in plaats van de wettelijke voorgeschreven termijn van 90 dagen.

Voor de raffinage-sector betekenen deze opslagverplichtingen nu reeds een bijkomend verlies op hun gestockteerd volume van 3,75 procent.

Al deze factoren moeten ons bijgevolg aanzetten hier nuchter en kalm te blijven.

De Vlaamse PW staat volmondig achter de aardolie-resolutie van de Vlaamse Executieve, die de prijsberekening bepaalt op basis van waarachtigheid. Het voorstel tot uniformisering van de tarieven over het ganse land, geformuleerd door de nationale regering, laat de economische facetten van deze berekening vallen.

Nu reeds weten we dat het systeem van zone-tariefiering geen exacte weergave is van de reële kosten inzake vervoer en distributie. Een uniformisering wijkt nog verder af van die exacte kostenweergave.

Het vierde resolutie-ontwerp handelt over de opties op het gebied van het

Denys

aardgas.

Het probleem van de veiligheid en van de rendabiliteit van de nieuwe projecten inzake infrastructuur, bestemd voor de ontvangst van het gas, verdient zeker al onze aandacht. Een grondig onderzoek naar die veiligheid en die rendabiliteit is zeker vereist alvorens tot nieuwe uitvoeringen over te gaan. Wij steunen het idee geopperd door een lid in de kamercommissie, om, gezien de permanente aanvoer van aardgas uit Algerije en de weinig constante vraag naar gas, contacten op te nemen met Nederland om op bepaalde tijdstippen dit overtollige aardgas naar Nederland door te verhandelen. De bovengrondse stocageruimte, in de vorm van de LNG-terminal te Dudzele-Zeebrugge biedt duidelijk de mogelijkheden om, via de valorisatie van frigorieën, chemische basisproducten te produceren en te verwerken. De uitbouw van deze LNG-haven moet echter duidelijk gebeuren in het kader dat rekening houdt met de toeristische en ecologische waarden van de omgeving.

Vijfde resolutieontwerp hoofdstuk steenkolen.

De bespreking in de commissie, heeft bij mij, als niet-Limburger de indruk verwekt dat men het probleem van de Kempische steenkool al te veel electoraal, streekgebonden en te weinig realistisch bekijkt.

Ik ben me er heel goed van bewust welke gevoeligheden dit steenkoolprobleem op sociaal vlak met zich meebrengt, en ik kan dan ook heel goed het steenkool-lyrisme van sommige Limburgse collega's begrijpen.

In een provincie die inderdaad geteisterd wordt door een hoge werkloosheid, wordt een industrie als de steenkoolindustrie, die 20.000 mensen tewerk stelt, logischer wijze zeer behoudzaam behandeld.

Nochtans lijkt het me gevaarlijk — als men begint realistische gegevens inzake geologische mogelijkheden, ontginningsrendement, en vooral inzake rendabiliteit naast zich neer te leggen om toch maar geen enkel kritisch woord te moeten uiten over de Kem-

pische steenkoolmijnen.

Vooraf de afwijzing van een amendement, dat er toe strekte dat geen enkele produktievermindering mocht overwogen worden zonder een sluitend plan voor overeenstemmende, vervangende tewerkstelling, vooral de afwijzing hiervan komt mij zeer onbegrijpelijk voor. Persoonlijk vind ik dat dit een amendement is dat getuigde van de bekommernis om in Limburg te zoeken naar nieuwe, alternatieve tewerkstelling, in plaats van zich op een conservatieve-behoudsgezinde manier vast te klampen aan een industrie die nooit meer rendabel kan worden, zelfs niet met ongekend hoge wereldenergie-prijzen.

De heer W. Desaeys : Dat is het standpunt van de PW !

De heer A. Denys : Zelfs indien men de rendabiliteit naast zich neer zou leggen, dan wijzen toch verschillende rapporten op te geologische beperking van diverse zetels die vragen oproepen inzake het behoud van de vooropgestelde 7 miljoen ton kolen.

De heer C. Moors : De akkoorden van Zwartberg garanderen de vervangende werkgelegenheid bij vermindering van produktie. De door u genoemde clausule is niet nodig.

De heer A. Denys : Akkoord, maar het is duidelijk dat wanneer men zich altijd wil houden aan bepaalde cijfers, die in de toekomst moeilijk haalbaar zijn, men naar oplossingen moet zoeken voor het probleem van de tewerkstelling. Ik meen dat in dit verband ons amendement een eerlijk amendement was. (**Onderbreking door de heer Moors**)

De vraag dus naar de plaatsing van een elektriciteitscentrale van 600 megawatt doet mij besluiten dat men opteert om de produktie vooral te richten op de vlam- of energiekolen in plaats van op cokeskolen.

Of deze optie efficiënt zal zijn, moeten wij nog afwachten, omdat, ondanks de hoge produktie die men kan bereiken met vlamkolen, de prijzen hiervan onvoldoende de prijzen van de cokeskolen compenseren.

Mij lijkt het echter logisch dat, wan-

neer men de produktie van het Kempisch bekken oriënteert op vlamkolen, men dan ook de plaatsing van een cokesfabriek moet bekijken uit het oogpunt van economische en financieringsmotiveringen en niet meer uitsluitend op grond van een uitlaatklep van de Kempische steenkolen.

Daarom opteren wij voor de vestiging van een cokesfabriek op de plaats waar de private sector zelf het meest wil financieren. Gezien de geraamde kostprijs van circa negen miljard, moet het financieringsprobleem als prioritair gesteld worden bij de te nemen beslissing.

Het zesde resolutie-ontwerp betreft de elektriciteit.

Welnu, de PW staat achter de verwerping van het amendement waarin wordt gesteld dat de controles van geïnstalleerde en geëxploiteerde elektrische installaties zou moeten opgedragen worden aan een overheids- of publieke instelling. Wij vinden dit een doctrinair amendement dat op geen enkele concrete behoefte stoelt. De huidige private instelling, die erkend is door de Staat en los staat van de exploitant, kan tot op vandaag geen enkel verwijt worden gestuurd van gebrek aan objectiviteit of ernstige beroepsfouten.

Ten slotte steunen wij ook de vraag naar proefnemingen inzake terugwinning van warmte komende uit de elektrische centrales.

Vervolgens, resolutieontwerp 7 inzake kernenergie. In dit verband zal ik het niet hebben over de voor- en de nadelen van het splitsen van kernstof als energiebron. Een discussie daarover vinden wij al te omslachtig en te omvangrijk. Het debat heeft ons echter wel geleerd dat de veiligheidsmaatregelen in ons land dermate goede waarborgen bieden dat de kansen op een ongeval bijzonder miniem zijn.

Anders is het gesteld met het probleem van de afval. Het opslaan van radio-actief afval hypothekeert ongetwijfeld onze toekomst. Daarom vinden wij het belangrijk dat wij in ons land de technologie tot het valoriseren van het radio-actief afval verder uitbouwen via de opwerkingsfabriek

Denys

Eurochemic.

Alhoewel er discussie bestaat over de economische rendabiliteit van deze valorisatie menen wij dat wij ons niet mogen afhankelijk maken van de buitenlandse monopolies terzake. De buitenlandse installaties mogen slechts worden gebruikt voor het overtollige afval dat niet bij ons kan worden verwerkt.

In het debat is ook gebleken dat de participaties in de Franse kerncentrale van Chooz voor ons land niet zo voordelig zijn. De compensaties die van Franse zijde worden geëist, maken dergelijke participatie reeds veel minder aantrekkelijk.

Wat ten slotte de kweekreactoren betreft menen wij dat daar grote gevaren aan verbonden zijn, dit in tegenstelling met de klassieke centrales. Tevens menen wij dat ons land te klein is om hier zelf aan te denken. Onze huidige technische mogelijkheden zijn hiervoor te beperkt en ook beschikken wij niet over voldoende plutonium om zelf kweekreactoren te verwezenlijken.

De laatste resolutie-ontwerpen inzake vernieuwbare energievormen en de opties op het gebied van onderzoek en ontwikkeling hebben in de Commissie misschien te weinig aandacht gekregen. Alhoewel wij allemaal weten dat de energierekening slechts voor een beperkt gedeelte kan worden beïnvloed door deze zachte energievormen menen wij dat de inspanningen inzake bijvoorbeeld waterkrachtcentrales, zonne-energie en geothermische energie moeten worden verder gezet en geactiveerd. Het is evenwel noodzakelijk dat men bij het wetenschappelijk en technologisch onderzoek vooral aandacht besteedt aan het valoriseren en commercialiseren van de projecten.

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren, voor ons hebben de energienota van de Vlaamse Executieve en het debat dat daaruit is voortgevloeid, duidelijk aangetoond dat, ondanks er geen noemenswaardige veranderingen zijn op het energetische vlak, er toch een belangrijk aan-

tal tendensen waar te nemen zijn. Wij zien duidelijk dat er een verschuiving is van aardolie naar steenkool, dat er nog enorme mogelijkheden bestaan inzake besparingen, dat de noodzaak aanwezig is om zo onafhankelijk mogelijk te kunnen optreden en dat er inderdaad een stijgende complexiteit is inzake veiligheid en milieu. Wij menen echter dat de grote verdienste van deze nota is dat alle opties die men hieraan kan verbinden, klaar en duidelijker geformuleerd zijn dan bijvoorbeeld in de nota die door de Nationale ragering is opgesteld. Ze heeft ons toegestaan om op een concrete en vlotte manier een energiedebat te houden.

De PW zal die nota goedkeuren. Alhoewel wij ook bepaalde opmerkingen hebben zullen wij geen amendementen indienen en zullen wij ons beperken tot de algemene goedkeuring van de energienota. **(Applaus bij de PW en de CVP)**

De Voorzitter : De heer Desutter heeft het woord.

De heer E. Desutter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik zal mij beperken tot enkele punten betreffende het aardgas en de steenkool. Wij zijn het volledig eens met het standpunt dat het aardgasbevoorradsingsbeleid gesteund moet worden op diversifiëring, zelfs indien daardoor in bepaalde streken offers moeten worden gebracht. Wij kunnen het ook eens zijn met het feit dat de kosten per kubieke meter gas moeten worden geminimaliseerd. Wij vragen ons wel af of dit in het verleden steeds is gebeurd. De peak shaving te Dudzele wordt op zeer korte termijn afgeschreven. Het Algerijnse gas wordt algemeen beschouwd als het duurste ter wereld. Experts voorzien dat wat betreft het gas Distrigas enkele miljarden verlies zal lijden tussen nu en 1985.

De Vlaamse Raad beveelt de uitvoering aan van infrastructuurwerken mits het in acht nemen van de nodige veiligheidsmaatregelen. Ik vraag uw bijzondere aandacht, niet alleen voor de veiligheid, maar ook voor het respect voor het leefmilieu, dus niet alleen voor de infrastructuur zelf maar

ook voor alle nevenactiviteiten en neveninstallaties. Ik denk hierbij in het bijzonder aan de valorisatie van frigorieën via het verwerken van chemische basisproducten en de wens om de LNG-haven te Knokke-Heist - niet Zeebrugge - uit te bouwen als een industriële groeipool.

Ik kan akkoord gaan met het feit dat maximaal wordt gezocht naar recuperatie van de frigorieën, maar wil de bijzondere aandacht van de Raad vragen voor de nabijheid van een bloeiende toeristische regio om en rond de LNG-terminal. De heer Desaeeyere noemt dat een plaatselijk natuurgebied, ik noem het een internationaal toeristisch centrum.

Prioritair moet hier worden gedacht aan het leefmilieu. Het toerisme bracht welvaart en welzijn in de kuststreek en het hinterland ; het bracht hoge lonen en een grote propere tewerkstelling ; het bracht een bloeiende actieve middenstand ; het brengt miljarden deviezen op. Dit alles mag niet worden gehypothekeerd door de vestiging van de LNG-terminal.

Ter zake wil ik nogmaals een beroep doen op u, mijnheer de Voorzitter van

De heer N. De Batselier (SP) interpeleert Minister G. Geens (CVP), Voorzitter van de Vlaamse Executieve, over het overleg met de Gewesten inzake het energiedebat

Desutter

de Executieve, om sedert 1971 dus meer dan 11 jaar geleden, beloofde jachthaven te doen realiseren. De jachthaven naast de Oostelijke dam is geen compensatie voor de haven, maar enerzijds een enig middel om de sterk gehavende toeristische sector om en rond de LNG-terminal te revaloriseren. De vele onbewoonde of verlaten eigendommen in deze hoek van de kust kosten onze gemeenschap tientallen miljoenen **per jaar** door deriving van grondbelasting. Anderzijds kadert een jachthaven in het beleid van de regering en de Executieve die het toerisme in eigen land wil promoveren. De jachthaven zal slechts één 200ste kosten van de haven van Zeebrugge. Kan dit dan niet, of wil men het niet? De Vlaamse Executieve moet dit stuk toeristische infrastructuur, dat kadert in de voorhaven er door drukken bij de nationale regering en bij de bevoegde Minister.

Wat de LNG-terminal betreft, was vroeger voorzien in de oprichting van een afzonderlijke naamloze vennootschap waarbij de plaatselijke autoriteiten zouden betrokken worden. De GOM West-Vlaanderen werd trouwens geraadpleegd. Daarvan is nu geen sprake meer. Ik vraag mij af of werkelijk alles centraal in Brussel moet blijven en of de plaatselijke autoriteiten hierbij niet kunnen worden betrokken.

Wat de veiligheid betreft, bewijzen de plannen van de terminal en onder andere de betonnen gastanks dat er een en ander te zeggen valt over de veiligheid van de peak shaving. In verband met deze peak shaving zou er een rampenplan bestaan maar dit is bij de naburige gemeenten niet bekend.

Wat de prijzen betreft, indien men voor de aardolie aanvaardt dat rekening moet worden gehouden met alle elementen zoals invoer, verwerking, opslag, vervoer en distributie tot bij de gebruiker, dan is het ook logisch dat en dit aanvaardt en zelfs vraagt voor het aardgas en aldus de streek van Zeebrugge goedkoper gas ontvangt dan de rest van het land, al was het maar als bibbergeld zoals dit in Frankrijk het geval is van regio's rond kerncentrales.

Wat de steenkool betreft, wordt gepleit voor een cokesfabriek onder meer in Limburg.

Mag ik de aandacht van de Raad vragen voor de bestaande, totaal verouderde en sterk bezoedelde cokesfabriek in Zeebrugge? Ik vraag geen nieuwe cokesfabriek te Zeebrugge, wel het herbouwen of **vernieuwen** van de bestaande, die dateert van na de Eerste Wereldoorlog. Wij vragen dus geen bijkomende noch een nieuwe fabriek.

Daarenboven – ik weet niet of onze Limburgse collega's het daarmee zullen eens zijn – biedt deze vernieuwde cokesfabriek te Zeebrugge, naast het verbeteren van het leefmilieu, eveneens de mogelijkheid tot de gewenste diversificering van onze energiebronnen.

Ik zal hierover niet verder uitweiden. De argumenten voor deze vestiging zijn de beleidsmensen voldoende bekend. Mijn achtbare collega, de heer Windels, zal het daar trouwens nog verder over hebben.

Onder meer in Limburg betekent voor mij ook te Zeebrugge: eerst sanderen wat wij hebben en daarna aan nieuwbouw denken.

Ik ben er van overtuigd dat de Executieve met deze standpunten zal willen rekening houden. (**Applaus bij de CVP en de PVV**)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren G. Verhaegen en L. De Grève betreffende het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
– 113 (1981-1982)-Nr. 1

Indiening en voorstel tot spoedbehandeling

De Voorzitter: Dames en heren, de heren Verhaegen en De Grève hebben een voorstel van resolutie ingediend, luidend als volgt:

„De Vlaamse Raad,

– gelet op de aan de Vlaamse Raad ter bespreking voorgelegde Nota – Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat, zoals verwoord in stuk 108 (1981-1982)-Nr. 1;

– gelet op de door de Commissie voor economisch, tewerkstellings- en energiebeleid aangenomen tekst van de resolutieontwerpen I tot IX, zoals verwoord in stuk 108 (1981-1982) – Nr. 2,

– onderschrijft de algemene doelstellingen van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat.”

Zij stellen de spoedbehandeling voor.

Is de Raad het daarmee eens? (**Instemming**)

Dan is het voorstel tot spoedbehandeling aangenomen.

NOTA – Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
– 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter: Wij zetten de bespreking over de Nota – Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat voort.

De heer Claes heeft het woord.

De heer W. Claes (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, waarde collega's, ik kan bondig zijn. Ik zal niet spreken over de gevolgde procedure, noch over de inhoudelijke betekenis van het woord „overleg” hoewel, zo dacht ik, de thans opgedane ervaring ons wél noopt tot het opnieuw bestuderen van bepaalde elementen vervat in de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Ik zal ook niet handelen over de inhoudelijke waarde van de thans voorliggende nota. Ik zou mij enkel willen richten tot de Ministers van de Executieve wat betreft de kansen die wij hebben op slagen ten aanzien van de

Claes

ationale Regering om de wensen die wij hebben uitgesproken in dit document te realiseren. Ik denk meer bepaald aan het specifieke hoofdstuk „steenkolendiversificatie”.

Ik vrees, heren Ministers, dat men op dat punt een dupespel speelt.

Laten wij beginnen met de elektriciteitscentrales.

De jongste weken is er geen dag voorbijgegaan zonder dat in de nieuwsmedia aanmoedigende berichten verschenen. De ene dag was het de Voorzitter van de Vlaamse Executieve die de indruk gaf dat de steenkoolcentrales van 600 megawatt of de steenkoolcentrales van 2 x 300 megawatt, voor de onmiddellijke toekomst in te planten in Limburg, een verworven iets waren. De dag nadien was het de Minister van Economische Zaken van de nationale regering die al even geruststellende verklaringen aflegde. Maar voor diegenen die van dichtbij de debatten in de bevoegde commissie voor het bedrijfsleven in het nationale Parlement hebben gevolgd, zijn er ongetwijfeld een reeks onbeantwoorde vragen.

Welk is nu in feite de toestand ?

Men zegt ons dat op het zelfde moment de studie zal starten van de nucleaire centrales en van de steenkoolcentrale van 600 megawatt en men houdt bovendien de optie Chooz, althans voor een tranche, open.

Indien men dit alles qua capaciteit optelt : een steenkoolcentrale van 600 megawatt, een nucleaire centrale van 1200 à 1300 megawatt, de tranche in de centrale van Chooz met 200 à 300 megawatt, betekent dit dat men de stelling verdedigt, dat voor de komende tien jaar in een uitrustingsplan elektriciteit er plaats zal zijn voor een uitbreiding met 2.200 megawatt en bovenop een sterk en prioritair REV-programma. Wat een paradox ! Ik zou toch die Minister willen zien die mij op een zinnige wijze zou overtuigen van een dergelijke meervraag naar elektrische energie in de loop van de tien komende jaren ! Ik geloof daar niet aan. Ik weet dat de Vlaamse Raad duidelijk gaat stellen dat indien er

meer vraag is naar **elektriciteit**, deze moet geleverd worden via klassieke steenkolencentrales ingeplant in Limburg. In onderschrijf dit standpunt.

Ik kom enkel op deze tribune om aan de Vlaamse Executieve te vragen dat zij dag-in dag-uit met de nodige attentie zou willen volgen hoe het besluitvormingsproces op het niveau van de nationale regering verder zal verlopen. Ik geef toe niet duidelijk te zien hoe het allemaal verder moet. Ik ken nog steeds het standpunt niet van de Nationale Regering ten aanzien van het uitrustingsplan. In dat uitrustingsplan is één zaak duidelijk : de elektriciteitsmaatschappijen spreken over het aanbouwen van een kerncentrale. De heer Cools sprekend in naam van de elektriciteitsbedrijven in België heeft resoluut de optie van een steenkoolcentrale verworpen. Ik weet wel dat de Nationale Regering daarover nog moet beslissen maar ik vraag met aandrang aan de Voorzitter van de Executieve, de heer Geens, en ook aan Minister Galle de afwikkeling van dit dossier op het nationale vlak met de grootste nauwlettendheid te volgen.

Ik heb een zelfde ongerustheid wat het door deze Raad gevraagde cokesbedrijf betreft. Ik denk dat wij ter zake nog verder wegstaan van een klare optie van voor de elektriciteitscentrales. Waarop steun ik mij ? Het is juist dat de studie MC **Kinsey** zich niet positief uitgelaten heeft nopens het economische rendement van nieuwe investeringen in de cokesindustrie. Zij stelt echter wel dat industrieel gesproken dit land behoefte heeft aan een nieuwe inplanting met een capaciteit van 1200 ton tegen 1985. Dit betekent : nu beslissen. Wat zegt de Minister van Economische Zaken daarover ? Volgens hem zijn er drie mogelijkheden : Zeebrugge en daarover hebben we het daarnet al gehad, Gent of Limburg. Hij voegt er trouwens aan toe dat hij persoonlijk die optie zou willen weerhouden waarbij vaderschap Staat het minst hoeft te betalen. In eenvoudige woorden vertaald, betekent dit, dat Gent de meeste kansen heeft aangezien Sidmar kandidaat is.

De heer R. Windels : In Zeebrugge kost het u niets.

De heer W. Claes : Ik geloof dat de

kandidaat investeerders die geïnteresseerd waren in Zeebrugge zich voor een belangrijk deel hebben teruggetrokken uit de staalindustrie. Als u begrijpt wat ik bedoel. Zij zijn bijzonder actief geworden in andere sectoren en zij zijn helemaal niet meer geïnteresseerd in een investering zoals dit twee jaar geleden het geval was. Op dit ogenblik ken ik slechts één enkel initiatief aangehouden door de privésector, namelijk dat van Sidmar. Ik wil dat initiatief **niet** veroordelen. Verre van. Ik zeg echter dat men moet ophouden met in teksten te pleiten voor een diversificatiepolitiek van de Limburgse steenkolen via cokesbedrijven. Het is het een of het ander, maar de twee zijn niet mogelijk. Op dat punt is MC Kinsey zeer duidelijk. Wij hebben in de eerste jaren maximaal behoefte aan een capaciteit van 1200 ton. Wil men op dat punt het investeringsdossier uitwerken op een economisch en industrieel verantwoorde manier dan toont MC Kinsey aan dat men geen bedrijven moet bouwen met een capaciteit lager dan 1200 ton. Hoe dan ook, er bestaat dus reeds een bepaalde verwarring, in hoofde van de heer Eyskens maar de verwarring neemt nog toe. Vorig weekeinde hoorde ik de Staatssecretaris bevoegd voor energie zonder omwegen vertellen dat er inderdaad plaats is voor een nieuw cokesbedrijf maar dat het moest ingeplant worden in de streek van Charleroi. Wat betekent dit nu eigenlijk. Ik kan het u zeggen. Het probleem is niet nieuw, ik heb het ook aan den lijve ondervonden. Jammer genoeg is ook het energiedossier op een niet onaardige manier gecommunautariseerd en om de schijn van eenheid op te houden cumuleert men, combineert men de verschillende contradictorische stellingen die nationaal vandaag door de verschillende Ministers en Staatssecretarissen worden vooruitgeschoven. U zult begrijpen dat ik dus terzake reden tot ongerustheid heb. Ik sta met mijn stelling trouwens niet alleen want ik heb in de bevoegde nationale Kamercommissie argumenten in dezelfde zin gehoord onder andere vanwege vertegenwoordigers van de CVP. Mijn stelling is de volgende : Indien men werkelijk een politiek van steenkooldiversificatie wil voeren en indien men een cokesbedrijf wil oprichten dat met

Claes

Limburgse steenkolen zou werken – niet met Zuid-Amerikaanse of Canadese – dan is er qua rendabiliteit slechts één plaats mogelijk, namelijk een inplanting vlak bij een steenkoolmijn. Dus in Limburg !

Welnu, ik moet zeggen – al vind ik ter zake wel geruststelling in de tekst die nu voor ons ligt – wat betreft de nationale teksten heb ik het raden naar datgene wat nu eigenlijk te gebeuren staat.

Mijn tussenkomst beperkt zich dus opnieuw tot een verzoek met aandrang gericht tot de leden van de Executieve opdat zij dag-in dag-uit het standpunt ingenomen in onze tekst zouden verdedigen en zij zich niet zouden laten meeslepen in een zeer ongelukkig communautair **manoeuvre**, waarbij men ten zuiden van de taalgrens – en ik herhaal het, ik ben ook lijdend voorwerp ter zake geweest – er een primaire redenering op nahoudt, luidend : steenkool is Limburg dus Vlaams, nucleair is Mol **dus** Vlaams, petroleum is Antwerpen dus Vlaams, gas is Zee brugge dus Vlaams.

Ik dring erop aan bij de heren Geens en Galle, vandaag aanwezig in naam van de Executieve, opdat zij zich zouden laten leiden door noties van rendabiliteit. Indien dit op alle plaatsen zou gebeuren, ook in de nationale regering, zou men niet komen tot de tragi-komische incidenten zoals wij ze gekend hebben nopens de aanwending van koude frigorieën in Zeebrugge, die economisch zo voor de hand liggen, die de basis kunnen zijn van een nieuwe industriële groeipool. Voor mijnheer Knoops moesten ze blijkbaar ook uit de teksten verdwijnen om totaal onverantwoorde communautaire beweegredenen.

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, ik hoop dat men binnen afzienbare tijd een mededeling van de Vlaamse Executieve kan beluisteren, waarbij men in het bijzonder de Limburgers, **die** zoals u weet erg met reconversieproblemen zijn geconfronteerd, totaal zal kunnen geruststellen wat betreft de zó noodwendige diversificatie van de steenkool, **de** enige energiebron waarover wij in dit land eigenlijk beschikken. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Capoen heeft het woord.

De heer M. Capoen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, na de uiteenzetting in de algemene bespreking van de heer Desaeeyere kan ik mij beperken tot één enkel aspect van het energiebeleid, meer bepaald het vernieuwd industrieel beleid.

Het is onze overtuiging dat de enige bron van energie – en hetzelfde geldt voor de grondstoffen – het rationaal aanwenden en verbruiken is dus een rationeel energieverbruik dat onder meer omvat besparen of zuinig aanwenden, recupereren van restwarmte, recycling van afvalstoffen.

Tot het rationeel energieverbruik behoort ook het vernieuwd industrieel beleid. Naar mijn mening is in de regeringsnota aan dit aspect niet voldoende aandacht besteed. Wij moeten **ook** vaststellen uit de dagelijkse praktijk dat het beleid van de Vlaamse Executieve op dat stuk niet samenhangend is en alleszins niet is wat wij ervan hadden kunnen verwachten na het aanhoren van de beleidsnota in het begin van het jaar.

België, en dus ongetwijfeld ook Vlaanderen, is de grootste energieverbruiker per hoofd van de EEG. Dit is naar onze mening in hoofdzaak te wijten aan de structuur van onze industrie, die vooral steunt op traditionele sectoren en meer bepaald op zware en half-afgewerkte produkten. Met andere woorden, wij vervaardigen té veel energie-intensieve en ook té veel grondstof-intensieve produkten. Wij moeten echter niet alleen een beleid gaan voeren ten aanzien van het energieprobleem met besparingen als oogmerk, omdat die energie schaarser en dus steeds duurder zou worden, maar **ook** omdat wij onze industrie moeten omschakelen naar produkten die een zo hoog mogelijke toegevoegde waarde vertegenwoordigen per zo weinig mogelijke inbreng van energie en grondstof. Dit wil zeggen dat de toegevoegde waarde per eenheid grondstof en per eenheid energie zo hoog mogelijk moet zijn. Aldus zullen wij in de eerste plaats het resultaat behalen van een verhoudingsgewijs kleiner energieverbruik en zullen wij eveneens bekomen dat onze handelsbalans be-

ter in evenwicht zal komen. Tegelijkertijd zullen wij het resultaat hebben dat onze industriële produktie omgeschakeld wordt naar produkten die thuishoren in de sector van de spits-technologie en van de uitrustingsgoederen.

Deze omschakeling van onze industriële structuur is niet alleen noodzakelijk vanwege de problematiek van grondstoffen en energie, maar ook vanuit het oogpunt van de nieuwe internationale arbeidsverdeling. Willen wij onze tewerkstelling in de toekomst veilig stellen, dan zullen wij onze industriële structuur moeten omschakelen. Wij zullen moeten doen aan reconversie naar produkten die automatisch minder energie-intensief en grondstofintensief zullen zijn.

Deze omschakeling is noodzakelijk om onze tewerkstelling te waarborgen. Het is onze overtuiging dat er alleen nog economische groei mogelijk is in **de** sectoren met toegevoegde waarde omdat er voor deze produkten nog een bijna onuitputtelijke markt aanwezig is. Ik denk in dit verband aan de opkomende ontwikkelingslanden en in de eerste plaats aan de jonge industrielanden die een onstilbare honger hebben aan uitrustingsgoederen en aan hoogwaardige produkten om hun economie op gang te brengen. Wanneer wij die nieuwe industriële produktie zouden hebben, dan zullen wij gemakkelijker kunnen exporteren en bijgevolg ook op die manier een betere handelsbalans bekomen.

In dit verband heeft de Vlaamse Executieve steeds de mond vol over een nieuw industrieel beleid en een derde industriële revolutie. Wij kunnen daarvoor heel wat stukken en uitspraken aanhalen. In de beleidsverklaring van 25 januari laatstleden staat : „De crisis overwinnen vergt een offensief economisch beleid dat Vlaanderen, versterkt door de derde industriële economische revolutie, voert”. Dan **heben** we de studiedag in het teken van de derde industriële revolutie, de neo-keramiek. Bovendien is er ook nog de aangekondigde technologiebeurs en nog vele andere intentieverklaringen in verband met het nieuw industrieel beleid.

In de dagelijkse praktijk stellen wij

Capoen

echter vast dat het even anders verloopt. Wanneer wij onder meer artikel 38 van het begrotingsdecreet nakijken, kunnen wij daarin lezen dat de Vlaamse Executieve, de **gemeenschapsminister** van economie en werkgelegenheid inzake artikel 60.01 .a, sector economische zaken van titel 4, de kredieten en de middelen die ter beschikking staan in het raam van het sociaal, economisch en regionaal beleid van de Executieve ongeacht de aard van de ten laste te nemen uitgaven, mag aanwenden. Die kredieten komen voor op het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie.

Wij vinden dat een zeer vreemde formulering die tot **nog** vreemdere **aan-**wendingen en toepassingen aanleiding kan geven. Vandaag nog krijgen wij een concrete toepassing van hoe het eigenlijk niet zou mogen in verband met deze schaarse en beperkte kredieten voor economische expansie en regionale reconversie, ik denk hier aan de firma Nobels-Peelman.

De firma Nobels-Peelman vervaardigt produkten waarvan 40 procent van de kostprijs gaat naar de grondstof, dit zijn voornamelijk staalprodukten die betrokken worden uit de staalindustrieën van ons land of van het buitenland. Daarbij komt nog ongeveer 25 procent van de kostprijs voor rekening van de energie. Dit betekent met andere woorden dat 65 procent van de kostprijs van de produkten Nobels-Peelman wordt veroorzaakt door de grondstoffen- en energie-inbreng.

Het is dus duidelijk een produkten-gamma die niet thuishoort in wat wij noemen de spitstechnologie, de vooruitgangsector.

Toch stellen wij vast dat de Vlaamse Executieve overweegt om, via een reddingsplan, ongeveer 500 miljoen in te brengen langs de GIM of een gelijkaardig kanaal. Die 500 miljoen zou voor een deel afkomstig zijn uit het Fonds voor Economische Expansie en voor een ander deel uit het Fonds voor Industriële Vernieuwingen en dit via trekkingsrechten.

Ik gebruik enkel het voorbeeld van Nobels-Peelman omdat het actueel is.

Maar, algemeen wil ik stellen dat dit zeker niet de weg is die de Vlaamse Executieve mag volgen want dit is niet de methode om te komen tot een duurzame tewerkstelling of tot een fundamenteel economisch herstel.

Mijnheer de Minister, ik vraag u met aandrang bij de Executieve tussen te komen opdat zij het energiebeleid en het industrieel beleid zou bekijken in een globale, sociaal-economische context zoals zij het trouwens zelf stelt in de nota. Wij vragen ook dat de regering consequent zou handelen en de schaarse middelen die zij heeft bij voorkeur zou aanwenden in sectoren en bedrijven die een toekomst hebben en toekomstgericht zijn. Dit vragen wij niet. alleen voor het energieprobleem als dusdanig in het kader van de energienotabespreking, maar voor het globale economische beleid dat deze Vlaamse regering wenst te volgen. **(Applaus bij de VU en sommige leden van de CVP)**

De **Voorzitter** : Mevrouw De Backer-Van Ocken heeft het woord.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, wij zijn bijzonder verheugd over de aandacht die in **de** resolutie aan de opties inzake Rationeel Energieverbruik is besteed. Dat dit heel belangrijk is hoeft geen betoog. Wij herinneren ons dat men enkele jaren geleden zei dat het mogelijk moest zijn op het gebied van energieverbruik een lichte afremming van de groei te bewerken. Nu is men veel verder dan dat !

Ik weet wel dat de voornaamste reden de spijtige industriële recessie is, maar het programma voor Rationeel Energieverbruik heeft er ook voor een stuk mee te maken.

In dit verband heeft ons bij de opties inzake Rationeel Energieverbruik, het punt 8, op pagina 6 van de ontwerp-resolutie ons het meest getroffen, namelijk waar staat : „Het Parlement beveelt aan een redelijke tarifiering te voorzien voor de aanschakeling van de zelfproducenten op het net en de afvlakking van het piekverbruik te begunstigen.” Deze optie is om verlei redenen heel belangrijk. Inderdaad, zou het moeten mogelijk zijn

om zoveel mogelijk zelfproducenten als de gecombineerde producenten warmte-elektriciteit, als de producenten langs de alternatieve energiebronnen aan te moedigen. Dit kan precies gebeuren langs de aanschakeling op het net tegen een redelijke tarifiering.

Wij kennen allen kleine bedrijven die zelf producent zijn. Wij kennen waterzuiveringsinstallaties die door middel van sli **bverbranding** energie produceren. Wij kennen in de Oostkantons bepaalde gehuchten die dank zij een watermolen op het vlak van elektriciteit volkomen self-supporting zijn. Wij kennen de experimenten met de zonnepanelen enzovoort, enzovoort. Wij menen dat dit alles moet worden aangemoedigd.

Wij weten wel, wij zijn ook niet naïef, dat de alternatieve technieken voor het produceren van elektriciteit nog ver van rendabel zijn en dit waarschijnlijk nog voor zeer lang. De alternatieve energiebronnen kunnen op grote schaal nog niet op een goede manier renderen. Er zijn er waarschijnlijk bij die nog niet zullen renderen binnen een tiental jaren en sommige zullen dit waarschijnlijk nooit doen. Wij denken ook aan eolische energie en het tij-energie enzovoort.

Wanneer wij echter weten dat de uitbating daarvan te kostelijk is, te weinig rendabel en te weinig op punt staat, dan moet daaraan worden verholpen, want wij weten hoe sterk de maatschappij evolueert. Wat vandaag nog niet nodig of te duur blijkt zal misschien binnen enkele decennia wel mogelijk blij ken en nodig.

Wij menen dat wij aan deze experimenten een optimale kans moeten geven. Dit kan worden opgevat als een vorm van toegepast wetenschappelijk onderzoek, als een vorm van research.

Om deze kleine particuliere zelfproducenten evenals de kleine bedrijven die zelf produceren aan te moedigen zou men hun de kans moeten geven om tegen een redelijke tarifiering aan te schakelen op het net.

Wij weten ook dat de meeste grote elektriciteitsmaatschappijen daar bijzonder tegen gekant zijn. Zij zijn van mening dat dit pietluttig is, te inge-

De Backer-Van Ocken

wikkeld en te weinig rendabel. Op korte termijn, meen ik dat zij hoogstwaarschijnlijk gelijk kunnen hebben. Wij moeten echter verder kijken en ik meen dat deze inspanningen onder de vorm van research moet worden geleverd. Deze inspanningen zijn toch niet zo bijzonder groot.

Wij hebben altijd grote bewondering gehad voor de interconnectie,, voor het net dat over geheel Europa is gespannen en waarin juist onze maatschappijen een zeer progressief en een zeer dynamische rol hebben gespeeld.

Deze interconnectie is nodig voor een energie die niet kan worden gestockeerd. Dit is eveneens nodig om bepaalde schommelingen op te vangen en langs de andere kant bepaalde rampen en eventuele tekorten tegen te gaan. Wanneer dit mogelijk is dan kan het toch maar een peulschil zijn om precies, om andere redenen, de aanschakeling van de zelfproducerende bedrijfjes en particulieren mogelijk te maken, omwille van de redenen die ik daarjuist aanhaalde.

Indien wij willen waarmaken wat op pagina 9 te vinden is, namelijk dat men suggereert dat de gewesten de nodige aandacht zouden opbrengen om parallel met het Rationeel Energiebeleid eveneens de nodige middelen aan te wenden opdat niet-conventionele en hernieuwbare energievormen op economische wijze een aanzienlijk deel van het energieverbruik tegen het einde van deze eeuw zouden dekken ; om de valorisatie van afval aan te moedigen en dit, wanneer het verantwoord is, op geïntegreerde wijze te laten gebeuren met de ontwikkeling van systemen voor energieverbruik, dan moeten wij op een billijke manier daartegenover de research aanmoedigen, precies door het aanschakelen op het net tegen een redelijke tarifiering. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Moors heeft het woord.

De heer C. Moors (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik wil in het kort enkele bedenkingen rond dit debat naar voren brengen.

Ik vind het goed dat de Vlaamse Executieve de Commissie voor energie heeft willen informeren over de standpunten in het kader van de concertatie met de nationale Regering. Ik heb trouwens vastgesteld dat die commissie ongetwijfeld een belangrijke verbetering aan de oorspronkelijke resoluties heeft aangebracht, in die mate zelfs dat ik over het beleid van de Executieve op een bepaald ogenblik ernstige twijfels had. Ik wil dit verduidelijken. De Executieve heeft mijns inziens, een aantal opties te algemeen gehouden, onder meer inzake de na te streven objectieven van energieverbruik en besparing. In de sector van de steenkoolnijverheid werd niet geopteerd voor de inplanting van bijkomende elektrische centrales in Limburg. Hetgeen zelf in de nationale opties stond vermeld.

Inzake cokes werd niets vermeld. De Vlaamse Executieve heeft alzo minder aandacht voor de diversificatie van de steenkoolnijverheid in onze provincie.

Tweede bedenking. De Executieve heeft het wenselijk geacht ook de Vlaamse Raad te raadplegen. Vraag is echter : hoe moet dit debat worden afgesloten ? Ik heb vastgesteld dat er intussen een resolutie werd neergelegd, in feite een resolutie die verwijst naar de energienota van de Executieve en naar de bespreking in de commissie, die ook verwijst naar het eindresultaat zoals dat in de Executieve terug naar voren werd gebracht.

Wij hebben kennis kunnen nemen van deze resoluties maar ik stel mij nu de vraag, mijnheer de Minister : is het uiteindelijk advies dat de Executieve aan de Nationale Regering heeft overgemaakt in zijn geheel gelijklopend met de voorliggende resoluties, met andere woorden is het eindadvies gelijk met dat van de Vlaamse Executieve en beperkt het zich tot zoals het hier voorligt en uit de commissie is gekomen ?

Minister G. Geens : Natuurlijk.

De heer C. Moors : Ik heb bijvoorbeeld in de pers gelezen dat er ook andere adviezen werden uitgebracht in verband met de sluiting van de Roton. Gaat het over een advies dat mede door de Vlaamse Executieve is naar

voren gebracht ?

Minister G. Geens : Men moet erg opletten, want zoniet kan er verwarring komen.

Er is de nota van de Vlaamse Executieve die men heeft besproken in de Commissie voor economie, tewerkstelling en energie, die afgerond is nadat wij in de commissie daarover een aantal amendementen hebben ingediend. Daarmee is het, wat de Vlaamse Executieve betreft, gedaan. Het gaat om een stuk zoals het werd opgesteld en rondgedeeld in de Raad en dit is ook het standpunt van de Vlaamse Executieve.

Wanneer u spreekt over **Roton** dan gaat het over een heel ander dossier. De Nationale Regering heeft een advies gevraagd omtrent de **beheerscontracten** zowel in de Kempische steenkoolmijnen als in de mijn van **Roton**. Dat advies is iets heel anders dan dat waarover u spreekt, althans wat de stukken betreft. Wat de grond betreft zijn die adviezen geïnspireerd door dit standpunt maar, dat is een ander document en dat heeft een heel andere draagwijdte. Wij hebben alleen maar een advies uit te brengen en nadien beslist de Nationale Regering in overleg, wat al wat moeilijker is.

De heer C. Moors : Dank u voor de uitleg, mijnheer de Minister. Het was op een bepaald ogenblik verwarrend en het dreigde zelfs tot een **communautarisering** van heel de problematiek te leiden. Vandaar mijn vraag in verband met de eindresolutie.

Wat het inhoudelijke van het huidig debat betreft valt het mij op dat wij in feite niet grondig hebben gesproken over die energetische materies waarover de Vlaamse Raad bevoegd is. We hebben wél een aantal deelvelden opgesomd en onder meer gezegd te besparen in de woningbouw. Wij hebben **ook gezegd** de ruimtelijke ordening nader te bekijken en hebben gesproken over het vervoer en over het toegepast wetenschappelijk onderzoek, over de nieuwe energiebronnen en over het terugwinnen van energie in de nijverheid. Daar blijft het eigenlijk bij. Hoe wij dat concreet gaan benaderen en verwezenlijken, daarover is in dit debat niet gesproken. Ik meende dat het een belangrijke taak

Moors

was voor deze Raad inhoudelijk te spreken over onze **materies** waarvoor wij bevoegd zijn. Het is immers te gemakkelijk te zeggen dat wij energiebesparend wensen op te treden in de ruimtelijke ordening. Dat betekent dat wij de woningbouw zodanig moeten groeperen dat geen verspreide woningbouw meer mogelijk is en dat er op die manier minder energie kan worden gebruikt. Heeft men er al eens over nagedacht wat de sociale gevolgen daarvan zijn? Op dat terrein zouden wij van gedachten kunnen wisselen. Wij kunnen de vraag stellen wat het betekent wanneer wij ruimtelijk gezien naar energiebesparende maatregelen wensen over te gaan.

Er is gesproken over **stadgasverwarming**. Wat zijn de gevolgen daarvan en wat zijn de **financieringsmogelijkheden**? De heer Desaeeyere heeft gesproken, niet vandaag maar reeds vroeger heeft hij het herhaaldelijk gezegd, over 200 miljard. Hij merkt tevens op dat wij daarvoor de middelen niet hebben. Op het gebied van het toegepast wetenschappelijk onderzoek zijn wij in Vlaanderen nog steeds eisende partij, zeker wanneer het gaat over nieuwe energiebronnen.

Wanneer men nationaal zegt dat Vlaanderen in verband met dit wetenschappelijk onderzoek over Mol beschikt, dan stel ik mij de vraag hoever het staat met het wetenschappelijk onderzoek in de steenkoolsector of met het wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot de nieuwe energiebronnen. Ik dacht dat in feite het debat vandaag daarover had moeten gaan en vooral over de vraag hoe wij dit alles verder gaan concretiseren en gestalte geven.

Een vierde punt heeft betrekking op de inhoud van de nota zelf. De verslaggever heeft in ruime zin gewezen op de inhoud ervan. Ik meen dat, wat de grote opties betreft, wij daar volledig kunnen achter staan. Wij moeten de vraag afremmen en veel meer aandacht aan die vraag besteden. Wij moeten het aanbod bekijken en de ombuiging ervan. Wij moeten van het gebruik van aardolie afstappen en meer tot de steenkolen terugkeren en ook naar nieuwe energiebronnen **zoe-**

ken. Dit vooral in het internationaal kader. Daar kunnen wij toch niet te buiten. Wij moeten dit in Europees verband bekijken. Ik ga daar niet verder over uitweiden, dat zou ons te ver voeren. Wel wordt door sommige collega's de vraag gesteld of de resoluties in de nationale commissies voor bedrijfsleven overeenkomen met deze die thans voorliggen. Zij stellen dat deze op een aantal punten verschillen.

Nochtans lijkt het mij dat twee fundamentele vragen zich stellen. Het eerste punt is de vraag hoe het mogelijk is het stijgend verbruik van de elektriciteit op te vangen? Zal dit exclusief zijn met steenkool of samen met **kernenergie**? Of zullen wij de uitbreiding van de kernenergie stopzetten? Ik meen echter dat de nationale standpunten overeenkomen met deze die in deze Raad voorliggen.

Een tweede punt waarvoor de Vlaamse opinie aandacht heeft betreft de verdere infrastructuur voor de energie. Wat met de LNG-terminal? Wat met de omschakeling naar steenkool? Wat met de petroleumnijverheid? Het zijn basisinfrastructuren die in Vlaanderen aanwezig zijn. Ook daar kunnen wij stellen dat de resoluties gelijklopend zijn. Ik wilde hierop de nadruk leggen omdat een aantal collega's bestendig het nationale tegen het Vlaamse hebben uitgespeeld. (**Algemeen applaus**)

De Voorzitter : De heer Windels heeft het woord.

De heer R. Windels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik was niet van plan het woord te voeren, maar na de aankondiging van mijn collega Desutter en na de woorden van minister Claes, meer bepaald over het probleem van de inplanting van een cokesfabriek, meen ik enkele beschouwingen ter zake te moeten maken.

In de commissie van de Vlaamse Executieve heeft men het probleem uitgediept tot in het concrete. Dat heeft het grote voordeel dat men zeer scherp moet formuleren en dat de publieke opinie onmiddellijk sterk wordt gearmeerd of beroerd. Dergelijke formuleringen hebben **ook** het nadeel dat zij niet altijd op hun technische,

op hun financiële, op hun algemeen economisch en op hun sociaal aspect worden getoetst. Ik meen dat het meer bepaald voor deze resolutie nummer 9 over de steenkool het geval is.

Wij hebben zeer graag ons akkoord betuigd, met al onze Vlaamse collega's, met de valorisatie van de Limburgse steenkool, met de **diversificatie** en met de oplossing van alle problemen ter zake, meer in het bijzonder ook met de resolutie over de 600 megawatt - steenkoolcentrale, hoewel het een zeer belangrijke beslissing is met verdragende gevolgen. Wij stellen ons echter zeer ernstige vragen over de localisatie van deze bewuste cokesfabriek. Het gaat hier niet op aan het aloude Vlaamse particularisme te doen. Wij moeten waarschuwen voor een te overhaaste beslissing die niet voldoende werd onderzocht. Er zijn op dit ogenblik, zoals Minister Claes zegde, drie kandidaten : Zeebrugge, Sidmar en Limburg, geïntegreerd in de Kempense steenkoolmijnen. Buiten het raam van deze bespreking is er onverwachts een vierde en naar mijn mening nog minder technisch en economisch uitgediepte kandidatuur opgedoken.

Als argumentatie die wijst in de richting van een inplanting van een cokesfabriek in Zeebrugge, wens ik het volgende te onderstrepen.

Ten eerste, Zeebrugge heeft een lange traditie op het gebied van cokesverwerking en -transport en zelfs nu, met deze verouderde installatie en met de ontzaglijke moeilijkheden inzake aanvoer - de zeeluis is niet operationeel en de steenkolen moeten met kleine lichters via Vlissingen worden aangevoerd - is de cokesfabriek aldaar niet verlieslatend.

Tweede argument. De produktie van de **KS** bedraagt nu 6,1 miljoen ton en zou kunnen worden opgedreven tot 7 miljoen ton. Dit is althans de bedoeling. Dan rijst de vraag of de **KS** in de toekomst volledig aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen met eigen kolen. Tot haar opdracht behoort immers de toelevering van de 600 megawatt steenkoolcentrale en van de 1,2 miljoen ton cokesfabriek die bij normaal full-time werking tussen 1,8 en 2

Windels

miljoen ton steenkool nodig heeft. De KS heeft ook verplichtingen aan de nijverheid, onder meer aan de staalnijverheid en de kleine cokeseenheden daarrond.

Derde argument. De plaatsing van een cokesfabriek aan een open zeehaven met een sluis van 125.000 ton is optimaal rendabel. Een studie uitgevoerd door de GOM in samenwerking met een aantal experts heeft uitgezeten dat inzake vervoer alleen, bij gelijk rendement, 8 dollar per ton wordt bespaard. Bovendien, wanneer er bij een conjuncturele inzinking overproductie zou ontstaan, is de uitvoer van cokes rendabeler wanneer het bedrijf bij een open zeehaven ligt. Omgekeerd kan men zich afvragen of in dezelfde omstandigheden dit ook het geval zou zijn voor een fabriek in het binnenland.

Ik wens ook te verwijzen naar een belangwekkende studie in verband met een groot synergisch project betreffende de aanwending van cokesgas in verband met de cyclus van de vergassing van liquide aardgas waarvoor zeer grote hoeveelheden energie nodig zijn. Men heeft een studie gemaakt over de aanwending van het vrijgekomen cokesgas via bijvoorbeeld een grote onderwaterbrander die een energiebesparing zou betekenen bij de liquidificatie van aardgas. Omgekeerd, om de keten volledig te maken, grote hoeveelheden koelwater komen vrij bij de vergassing van liquide aardgas. Deze zouden worden aangewend bij de afkoeling van de cokesovens. Dit is een synergische keten die op het ogenblik in onze contreien uniek is. Cijfers tot 1,482 miljard worden vooropgezet aan besparingen bij equivalent rendement. Zonder daarover een oordeel te willen vellen, ware het toch nuttig en nodig deze studie aan haar effectieve mogelijkheden te toetsen. Zij is in elk geval een nieuw element in het debat over de plaatsing van de cokesfabriek.

Tenslotte is het eveneens bekend dat wanneer men over de financiering van het project spreekt, hetzij het in de Kempische kolenmijnen wordt geïntegreerd, hetzij het in Sidmar wordt ingeplant, hetzij het in Zeebrugge

komt, de investering uiterst zwaar is. Beroep zal worden gedaan op de Staat of op de **staatswaarborg**, maar wat Zeebrugge betreft is er nog altijd het privé-aanbod van Carcoke die bereid is de gehele financiering op zich te nemen. Dit is een ernstig aanbod waarin ook zelfs buitenlandse participaties zijn voorzien.

Ik meen dan ook dat wij – en ik wil zeer kort zijn – mogen besluiten dat de resolutie nr. 9 vermeldt dat deze inplanting moet worden gestimuleerd. Dit parlement zal nog de gelegenheid krijgen over deze mening na te denken, te debatteren om uiteindelijk een evenwicht te vinden tussen al deze elementen die het dossier samenstellen, met name het financiële, het technische, het algemeen economische en sociale. Uiteindelijk zullen wij, met meer kennis van zaken en op een misschien toch meer gerechtvaardigde wijze, een meer gefundeerde beslissing kunnen treffen. (**Applaus bij de CVP**)

De Voonitter : Mevrouw De Loore-Raeymaekers heeft het woord.

Mevrouw J. De Loore-Raeymaekers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, in de aangelegenheid kernenergie, en dus radio-activiteit, zijn wij aan het advies van deskundigen overgelaten. Wij moeten ons geheel op hun wijsheid en hun verantwoordelijkheid verlaten. Nochtans, reikt voor de beoefenaars van de wetenschap, die verantwoordelijkheid niet verder dan dat wetenschapsmensen, ten grieve van hen die daaruit conclusies dienen te trekken, tendenzen en mogelijk kheden moeten herkennen en kunnen aantonen.

De eigenlijke verantwoordelijken voor de besluitvorming in en de ontwikkeling van onze samenleving zijn wij, de politici.

Niemand zal ontkennen dat wetenschapsmensen uit diverse disciplines elkaars publicaties nagenoeg niet begrijpen, dat ook zij dus, evenals wij gewone stervelingen, als leken staan tegenover haast elke specialiteit, zo die niet tot de hunne behoort. Hoe zouden wij dan blind kunnen varen op enig deskundig advies dat behalve met straling en Megawatt, ook te ma-

ken heeft met de ganse bevolking en haar consumptiegewoonten, met ruimtelijke ordening, met waterbeleid, met comfort en natuurbehoud, met koelwater en onze leefpatronen, met genetische effecten en nog met zo het ene en het andere.

Hoe ruim en hoe exact ook – dat hopen wij toch – de voorlichting werd verstrekt over alles wat met **kernenergie** te maken heeft, hoe klaar wij feiten en gegevens ook naast elkaar konden stellen, hoe duidelijk ook wij vele en relevante argumenten verklaard kregen, het uiteindelijke politieke besluit wordt vanuit een overtuiging genomen.

Tot hiertoe kon niets of niemand mij overtuigen – want niet aantonen ! – dat de vandaag gekende methodes voor opwerking en opslaan van radioactief afval aanvaardbaar zouden zijn. Iedereen weet dat te Mol een berg verschrikkelijk nucleair afval ligt., dat slechts „**voorlopig**” werd opgeslagen. Dat mag niet aan tijd noch toeval worden overgelaten ; er moet iets mee gebeuren !

Maar of opwerking, of opslag ter plekke, – in de „kleigrond van de Kempen” – de juiste oplossing is, weiger ik te geloven.

Niettegenstaande het opnieuw opstarten van Eurochemic, werkgelegenheid zou brengen, met in de streek die de mijne is, de Kempen, en waarover de werkloosheid hangt als een gesel, zwarter en uitkomstlozer dan elders, zie ik het als een soort chantage om ter gedeeltelijke oplossing daarvan de heropening van Eurochemic aan te tonen.

Vervolgens kom ik tot het probleem van het opslaan. Iedereen weet dat hoe en waar ook nucleair afval wordt opgeslagen, het stralingseffect niet uitdooft, nooit uitdooft ! Anders dan bijvoorbeeld met het zwaar-giftig afval dat wel kan afgebroken worden, demonstreert radioactief afval de beperktheid van de mens die wel radioactieve elementen kan scheppen – en het ook doet – maar eens gecreëerd deze niet meer vermag te beheersen. Bovendien voegt nucleair afval nog een verschrikkelijke dimensie toe, deze van het genetische risico, dat niet alleen direct getroffen bedreigt,

De Loore-Raeymaekers

maar ook hun nakomelingen.

Graag had ik in de tekst van de Vlaamse Executieve gelezen dat voor de verdere uitbouw van de kerncentrale een algemeen moratorium werd voorgestaan, totdat het afvalprobleem aanvaardbaar zou blijken. Want elke dag stapelt het radio-actief afval zich op tot, een loodzware beschuldiging ten aanzien van degenen die na ons zullen komen en die brutaal de rekening gepresenteerd krijgen voor ons comfort van vandaag.

Waar ik het hoofd buig uit respect voor wat de wetenschap en haar beoefenaars heb ben mogelijk gemaakt voor het welvaren en haar beoefenaars hebben mogelijk gemaakt voor het welvaren van **onze** generatie, moet hier toch gezegd dat elke welvaart twijfelachtig blijkt wanneer gebouwd wordt op zoveel lichtvaardige „zekerheden” als bijvoorbeeld de kernenergie ons biedt door het residuaire stralingsgevaar.

Ik heb een ethische huiver tegen het feit dat wij als rabiate roofofbouwers de toekomst van onze eigen kinderen bezwaren met vraagtekens waarvan het mogelijke voordeel zo min en schril afsteekt ten aanzien van de waarschijnlijk gevaaren.

Men noemt opwerking en opslaan van nucleair afval het fiere sluitstuk van „onzen splijtstofcyclus. Bij mij komt dat over als een oneigenlijk argument. Want hoe kan „onze” cyclus worden gesloten, wanneer zelfs het begin ook niet „van ons” is ! Wij beschikken immers niet over de nodige grondstof uranium. Met andere woorden, wij verleggen ons energieprobleem van de olie die we niet hebben, naar uranium dat we evenmin bezitten.

Mij blijft hier enkel de hoop uit te spreken dat drastisch, voortdurend en direct, maar vooral creatief wordt gezocht naar en werk gemaakt van energiebesparing. (**Applaus bij de CVP, de VU en AGALEV**)

De Voorzitter : De heer Dierickx heeft het woord.

De heer L. Dierickx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, daar me-

vrouw De Loore het zo mooi gezegd heeft, heb ik bijna niets toe te voegen. Alleen zullen wij pogen in de vergadering van de Kamer aan te tonen dat de werkloosheid zal toenemen wanneer wij in dit land kerncentrales blijven bouwen.

Mijnheer de Voorzitter, wij hebben drie amendementen ingediend ; het eerste amendement om te verduidelijken, de twee andere amendementen om de alternatieven klaar te stellen.

In de commissie is er inderdaad, zoals de heer De Batselier heeft gezegd, heel wat te doen geweest over de LNG-terminal, de doorvoer van aardgas naar andere landen, de industrialisering en de groeipool die daar moet komen.

De Groenen hebben toen een amendement ingediend waarin werd gesteld dat het natuurgebied dat zich bevindt tussen het Schipdonkkanaal, het Boudewijnkanaal en de gemeente Dudzele, dat nog een zeer mooi en een intact gebied is, niet zou mogen worden aangetast. Tot onze grote voldoening werd deze idee door de nationale regering overgenomen, maar dan, in de wirwar van de discussie tenslotte van de kaart geveegd.

Deze idee werd daarnet opnieuw door de heer Desaeyere verdedigd. Om echter alle onduidelijkheden weg te nemen, formuleer ik het amendement als volgt : - „Aansluitend bij punt 5 : de industrialisering - : „Deze moet echter geschieden zonder aantasting van het natuurgebied dat zich bevindt tussen het Schipdonkkanaal, het Boudewijnkanaal en Dudzele”.

Alleen spreken over het natuurgebied, is volgens ons te vaag, alhoewel wij moeten zeggen dat de heer De Batselier ons geholpen heeft door die precisering in zijn verantwoording in de Commissie te plaatsen. Maar ook die is dus weggestemd.

De heer O. Van Ooteghem : Meent u niet dat deze precisering meteen een beperking inhoudt ? Wij moeten het natuurgebied toch overall beschermen !

De heer L. Dierickx : Neen, ik meen dat wij in dit geval aan duidelijkheid niets te wensen moeten overlaten en

niet denken dat wij het over het Zwin hebben.

Onze twee andere amendementen - en van mensen van Agalev zal u dat niet verwonderen - hebben betrekking op de kernenergie. In hoofdstuk VII, Kernenergie, vragen wij dat punt 1 door volgende tekst zou worden vervangen : „Het Parlement vraagt geen nieuwe kerncentrales en werking te stellen en niet over te gaan tot het bouwen van nieuwe kerncentrales”.

In punt 3 vragen wij de tekst van de Commissie te vervangen door volgende zin : „Het Parlement spreekt zich uit tegen het opnieuw op gang brengen van de opwerkingsfabriek Eurochemic”. Wij spreken dus niet over tijdsspannen. Wij willen dat ze hoegenaamd niet meer in werking zou treden.

De Voorzitter : De heer Dhoore heeft het woord.

De heer L. Dhoore (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zou op het einde van dit debat nog een Limburgse stem willen laten horen en mijn dank uitspreken aan de collega's van de Vlaamse Raad omwille van de zeer positieve aanpak van het energieprobleem in het algemeen en meer specifiek wat betreft de aspecten die Limburg nauw aan het hart liggen. Ik verheer u niet dat Limburg soms heel grote zorgen heeft, ook in het kader van de staatsvorming. Limburg lag altijd ver van Brussel maar was er de jongste jaren ietwat dichterbij gekomen, mede dank zij de economische expansiewetgeving heeft het een groter part gekregen van de rijkdom en welvaart in ons land. Het debat dat vorige vrijdag in de commissie heeft plaatsgehad en het debat van vandaag zijn geruststellend voor ons. De vraag werd door verschillende collega's gesteld **wat** er op nationaal vlak uit de bus zou komen. Het is duidelijk dat ook onze stem in dit energiedebat zal klinken in verband met een aantal problemen en meer speciaal wat de steenkolensector betreft wanneer binnen een week of veertien dagen het eigenlijke energiedebat zal plaatsvinden. Het energiebeleid is hoofdzakelijk nationaal gebleven. Dat doet niets af aan de grote waarde van de docu-

Dhoore

menten die uit dit debat voortkomen. Het energiebeleid dat gevoerd wordt door de nationale regering is in onze hoofde een kwestie van vertrouwen. **Zeer** belangrijk is dat men ook nationaal moet rekening houden met een aantal opties en resoluties die worden geformuleerd vanuit Vlaanderen wil de Nationale Regering het vertrouwen blijven behouden van een groot deel van de Vlaamse publieke opinie langs zijn vertegenwoordigers om. Dit moet een waarborg zijn voor degenen die sceptisch vragen stellen over de betekenis van sommige opties of sommige verklaringen die onder de vorm van een verklaring van de Minister in het verslag worden opgenomen. Ik hecht er aan dit vanaf vandaag op de **meest** duidelijke wijze te stellen.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, wij zouden vanuit Limburg ook willen zeggen dat **wij** ons ervan bewust zijn dat Limburg zo maar niet in het wilde weg inspanningen van de gemeenschap mag vragen. Tijdens het debat in de Kamer zal ik pogen aan te tonen dat dit wat de **steenkool**-nijverheid betreft met optimistische vooruitzichten kan gebeuren. Mag ik vandaag reeds zeggen dat in plaats van de 11 miljard subsidies nodig in Limburg voor 1980 hetgeen geïndexeerd 12,5 miljard in 1982 zou betekenen, gelukkig maar 8 miljard zullen bedragen, hoewel meer dan 9 miljard in de begroting werd ingeschreven.

Dit betekent dat nog toe vooral externe factoren hebben gespeeld om deze gunstige resultaten te bepalen, met name de verkoopprijs, de waarde van de dollar, hoewel ik hier onmiddellijk aan toevoeg dat een externe factor zoals de verkoopprijs voor om het even **welke** onderneming een uiterst belangrijk economisch gegeven is. Vanaf nu spelen, gelukkig, ook interne factoren. Men ziet dat er een reële verbetering van de economische uitslagen, van de rendementen, geregistreerd wordt met 4 procent, wat toch wel een duidelijke verbetering is, zolang **dat** men hopelijk op weg zal zijn naar de goede uitslagen die men in de jaren 1970, 1971 en 1972 heeft behaald. Dit is eveneens een concrete aanwijzing dat het niet uitgesloten is

dat dit niet alleen een droom is, maar dat het gedurende drie opeenvolgende jaren reeds werd gerealiseerd.

Om tot deze **goede** resultaten te komen zijn meerdere zaken nodig. Ik zal daar nog in detail op terugkomen tijdens het andere debat. Ik zal vandaag slechts twee of drie vraagstukken oproepen.

Ten eerste, het maximaal gebruiken en goed benutten van het kolenveld in de ondergrond van Limburg is essentieel. Ik dank de heer Van Ooteghem, Voorzitter van de commissie, omdat hij, samen met andere collega's, bereid werd gevonden het ingediende voorstel van decreet deze ochtend te bespreken om het hopelijk morgen namiddag verder te kunnen bespreken met amendementen die wellicht van verschillende zijden zullen komen en waarbij wij mijns inziens een consensus moeten bereiken. Wellicht zal dit decreet dan nog vóór het reces in openbare vergadering kunnen gestemd worden. Dit zou onmiddellijk en op 'betrekkelijk korte termijn een verbetering van de uitslagen, met name wat de steenkoolmijn van **Berlingen** betreft, tot gevolg kunnen hebben.

Dit is een aanduiding dat er ook factoren zijn die van onszelf afhangen die de gunstige evolutie van de uitslagen kunnen beïnvloeden.

Een tweede punt is de valorisatie en de zekerheid van afzet, dus de maximale aanwending van de steenkool, die een zeer positieve factor zou kunnen zijn, ook in het kader van het vertrouwen dat voor de toekomst zo broodnodig is. Vandaar dat wij in Limburg zo gelukkig zijn dat blijkbaar in deze vergadering van de Raad en hopelijk ook in het nationale Parlement verder een consensus niet alleen zal moeten groeien, maar ook zal bevestigd worden in verband met de elektriciteitscentrales. Wij gaan **akkoord** dat **de** formulering daarover duidelijker zou kunnen zijn, zoals ook de heer Desaeys heeft gezegd. Het essentiële is echter dat men **weet dat** de wil bestaat om dit prioritair te doen.

Ik begrijp dat collega's uit andere gouden vragen stellen, zoals sommigen

dat hier trouwens op een zeer rustige wijze hebben gedaan, in verband met het cokesbedrijf. U zult het ons wel niet kwalijk nemen dat wij vanuit Limburg met argumenten pleiten, ook voor onze zaak, dat indien er een nieuwe cokesfabriek zou tot stand komen, deze zo mogelijk in Limburg zou worden geïntegreerd, zoals ook de elektriciteitscentrale. Dit zou niet alleen mede de afzet van de steenkolen verzekeren, maar ook de gunstige uitslagen verder beïnvloeden.

Ik zou nog een oproep willen doen opdat zo spoedig mogelijk – ik richt mij tot de Voorzitter van de Vlaamse Executieve – het wetenschappelijk onderzoek bewust zou gestimuleerd worden in Limburg zelf, zodat er wellicht op dat vlak, voor de toekomst nog zeer positieve elementen zouden kunnen uit voortvloeien.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, wij moeten een lange-termijnpolitiek voor de steenkool voeren. Wij moeten daarbij bevestigen wat hier nu gebeurt, met name dat de 20.000 arbeidsplaatsen worden veilig gesteld. Wij moeten ervoor zorgen dat dit op een dynamische wijze gebeurt, met name dat al degenen die erbij betrokken zijn, van hoog tot laag, opnieuw hoop hebben. De afzet en de valorisatie moeten verzekerd zijn. Dan geloof ik dat wij voor Limburg, met zijn op dit ogenblik toch 50.000 werkzoekenden, vooral jonge mensen – men spreekt ook met recht en reden over andere gouden, maar nergens wordt dit aantal, spijtig genoeg, in deze mate vastgesteld dan in Limburg – zullen mogen hopen dat er voor die streek in Vlaanderen nog een toekomst is weggelegd. (**Applaus bij de CVP en de PVV**)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 14 uur op-

Voorzitter

nieuw bijeen. Aan de orde zullen zijn :

de verdere bespreking van de nota over het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat, met onder meer het ant-

woord van de Executieve ; alsmede het voorstel van resolutie van de **he**ren Verhaegen en De Grève ; de **reke**ning en begroting van de Raad ; de aangehouden stemming over het amendement Cools op het voorstel van de heer De Seranno ; **verschillen**-de hoofdelijke stemmingen en diverse interpellaties.

Is de Raad het daarmee eens ? (In-**stemming**)

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

- **De vergadering wordt gesloten om 18 uur.**
